

An crann géagach

<https://hdl.handle.net/1874/379666>

Án Crann Séasaic

.i. aistí 7 sgeilíní le
Pádraic ó Conaire

MARTÍN LESTER, 76
78 SHÁID FEANCAIN : AG CLIAI

Tri. agus ré pinge

VAN HAMEL

290

vervalten

E DONATIONE

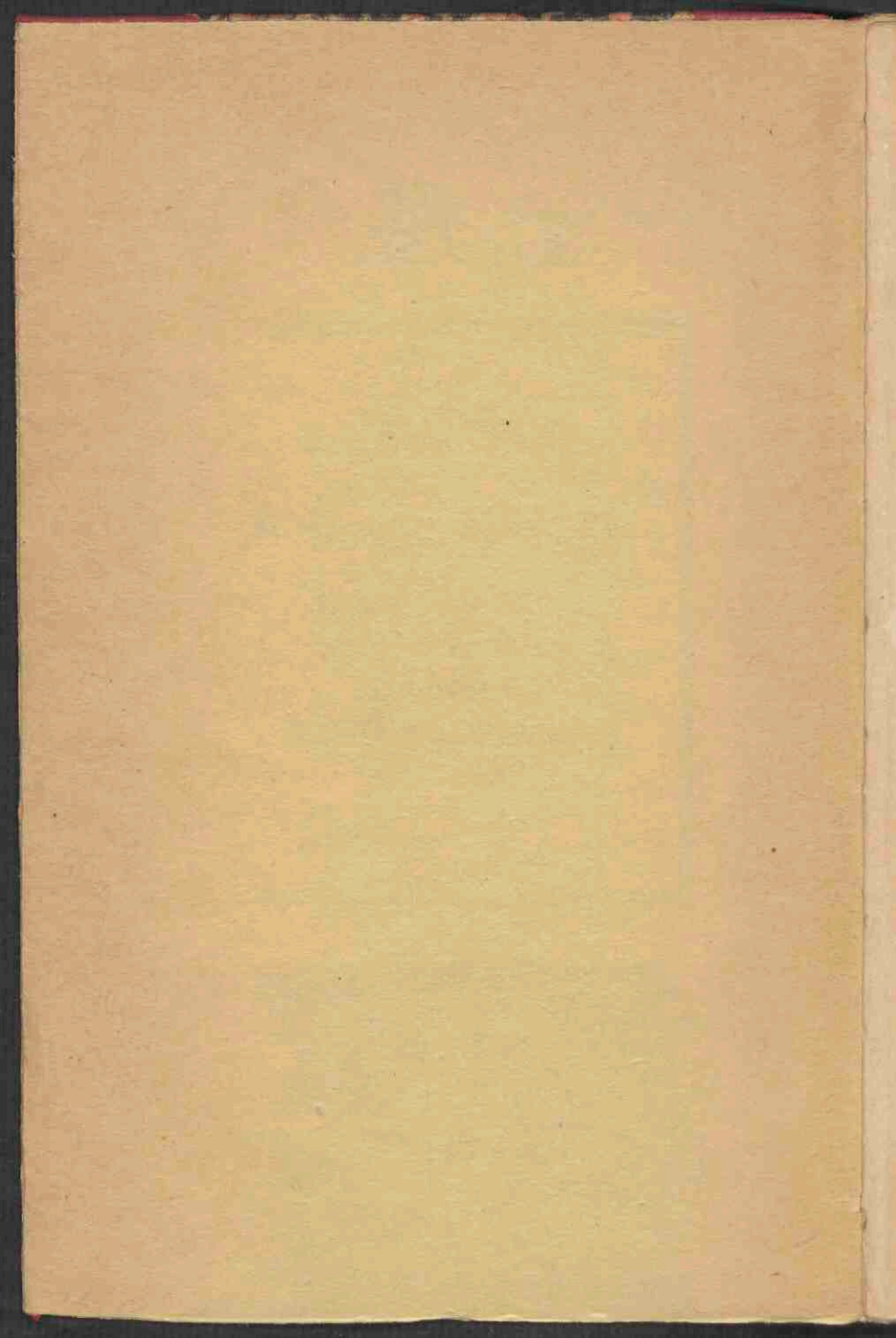
A. G. van HAMEL

PROFESSORIS
ORDINARII IN
ACADEMIA
RHENO-TRAIECTINA

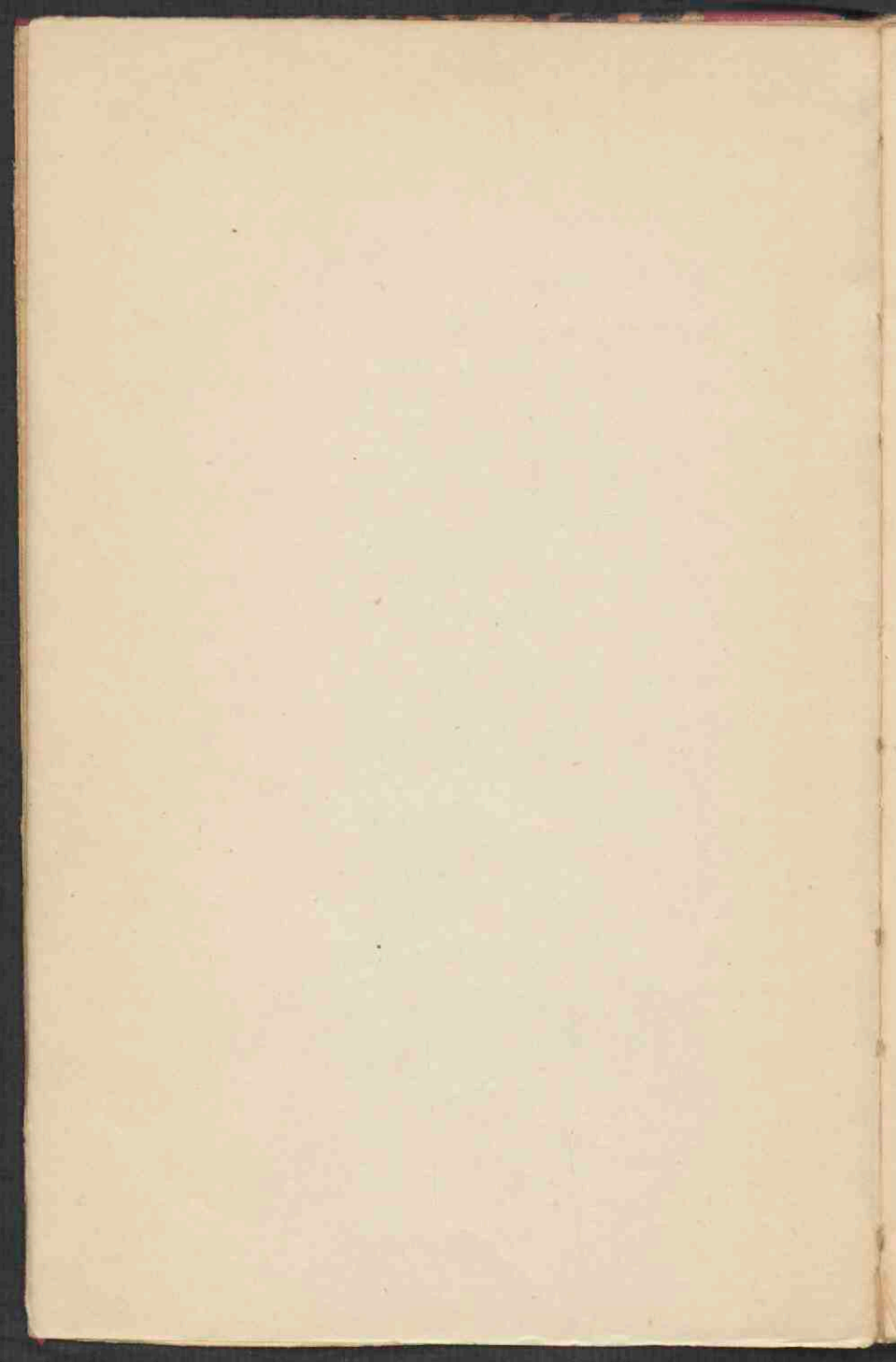
1923—1946

3448

I II p 0 Con 2

3440

3448

Parliament

ΑΠ ΣΤΑΘΗ ΖΕΛΖΑ

18.67

три каміле пороснат each п'орча:
fir, дичев, есна.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

1555 4490

3448

IIf-OCou2

AN CRANN ZEALAC

.1. AIRCÍ ASUR MION-SZEALTA

ó Láimh

PAIRAIC UÍ CONAIRE

MARTÍN LESTER, TEÓ,

78 SHÁID HANCOUIC, AC CLIAIC

1920

Instituut voor

Keltische taal—en letterkunde

der Rijksuniversiteit te Utrecht

berollen

Instituut voor
Keltische taal—en letterkunde
der Rijksuniversiteit te Utrecht

Δη Όαρα Οηρη.

Ολοολαμν, ό Μυρεάδα η ό Βεολάιν, ττα,
το όρη η γελό.

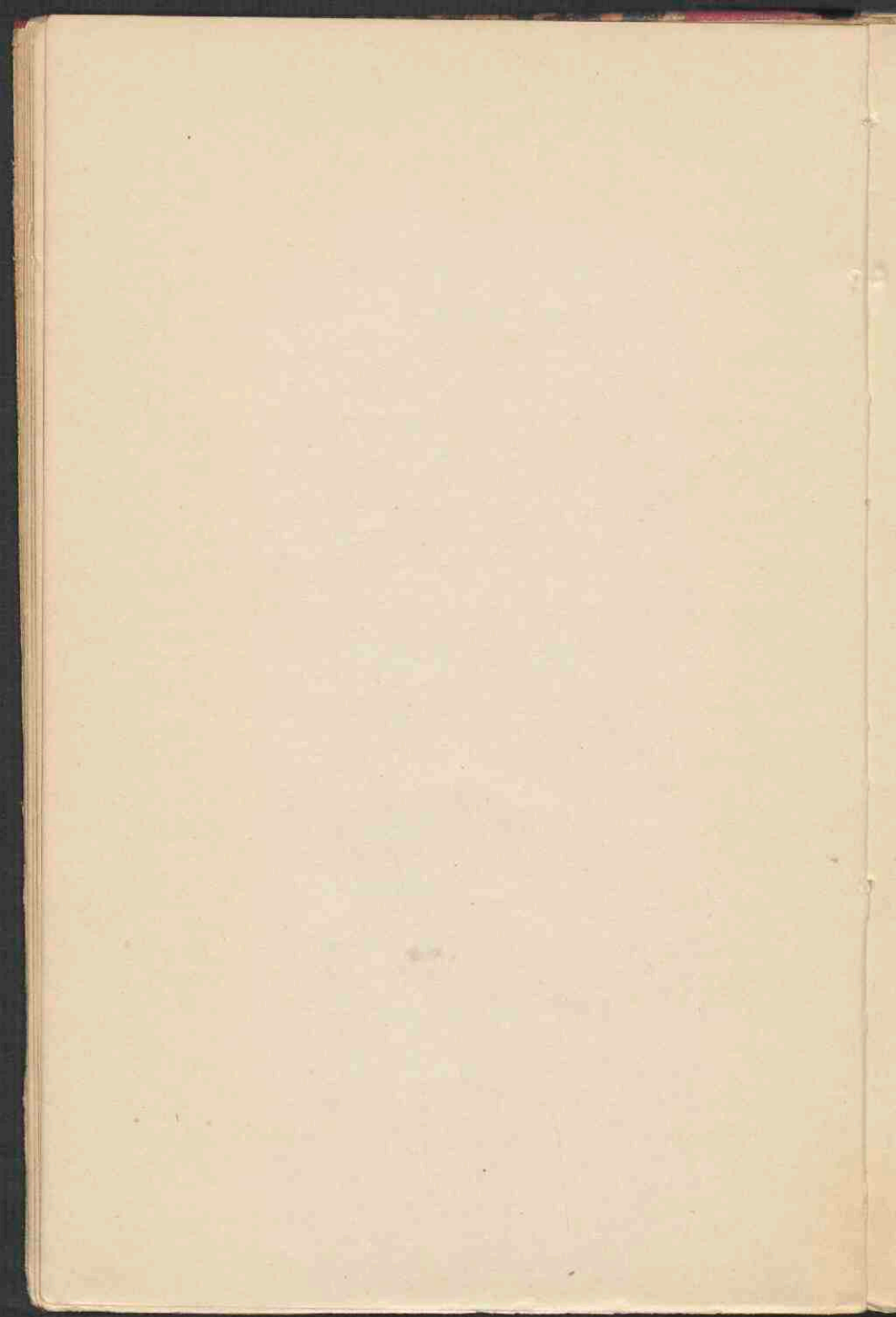
Ὅσ' ἑραοιδίῳ Δοιδίῳ
ἂν ἑαβρᾶν ῥεο

μαρὰ ἐὺ ἂ ἑραοιδίῳ νί μόροε ῥο μβέαθ ἄον
ῥαεὶλγε ῥά ῥερίοθαθ ἂν ἑρῖνν ἰνοῖα

SEO IAD NA H-AISTÍ ATÁ SAN
LEABAR BEAG SEO:

Cuiréaló	9
M'aral beag tuis	17
Croíde-bruáó na Cuirinne	25
Sa sCoill	31
An Dúireadó	37
An bean bí ag an bpuinreós	43
Fleáó doibinn	49
Beirt faoi éirinn	55
An Sean-coiléar	61
Cnoc mo Croíde	69
Craon na Croíde	75
An Dheac atá san Abainn mhóir	83
Slán agat, a Cáirde	89

С и ꙗ е ѡ

CUIREADÓ

Siubal uait liompa, a éapa na gcaraid, amac faoi na beannaib áirde maorfa, faoi coillte duaidheaca siúm-airde, tar rputánaib ceolmápa, le bhuac linnte fuara pléide mar a gcomnurdéann na mílte éanlaic; siubal uait liompa mar tá an t-eaprac ar págáil, tá an fuil nuad ag eirge 'mo cúirleadaib agus 'do cúirleadaib-re, tá na huam ag pinnce agus ag méirúis ar na báncaib, an rúg ag eirge i ngeac luib dá bparann, boise agus beata i ngeac faoite dá réadann, gofad geanamail ó'n ngréim, na rpeirte lágac cineálta i noiaró vpoé-pionta agus doicéill an gheimhíó. Cuir ort agus gluar liompa

Tréig an éatair agus nóra na caépac; rgaol díot anuar an bpon agus an imhíde agus an doilgear eiorde; caic díot reanglobail ghuamda 'do páogáil agus 'do gheimhíó fáda anpóitig, agus tar liompa go bpeicéó tú an t-eaprac doibinn ag teaót, go gcuirféó tú aicne ar éanlaic na coille, ar min-beitíóigib na ngoric, ar feitíóib bíveaca na 'dom, ar an mbreac n-a póll ppocta, ar an gcomín beag faiteac, ar an ngráiríad méar, ar an mbíoc dápac, ar an rionnac, ar an ngráinn-eóig dealgnaig, ar an iorparó fuad ra gparann, ar an dobaréú i gcuimar abann; tar liompa go vóóspar 'do éporde bhuigete, go mborpuigítear 'do méanma, go leigreócar 'do gálar vubac, go bpaileigimro beirte poim an eaprac agus poim aicbeócaint an traogáil. . . .

* * *

Sé an éaol a ngeabamuid an cuio ip mó de'n bealac de siubal cor; acé beró an t-apal beag vub linn, agus an

cáirín glár uaithe gleadite deannuig mé dó n-a díaró, agus
ár n-eaparróde uile go leir irctiú ann ionnór nac mberó
ualac ar bit oráinn má caiteann tura díot an bhrón
agus an doilgear eiorde. . . .

Agus ní ualac mói béar ar an aral boct aet oipead :
ní beró air aet ruadai béar as tearuáil uainn i scoimair
ár ucurair—puball pinnear féim de feantreóil báro,
le dpuéct agus flice na hoirdce comneál amac uainn,
bofsa agus adbar bró ann agus gléar le n-a ullmú,
dá píora ve'n treantreóil dá ndéarnar mo puball a
d'éanpar dá leabaró tium uáinn; read, rin a béar
asáinn ar an scáir, aet an cúpla rúra tiubnar tú
féim leat.

Nac asáinn béar an raogal! An bótar breas fáda
bán pinte amac nóimáin gár meallaó agus gár ngríoraó
cun riubail, cumraet an eapraig as éirge aníor ar an
icir, tear bog ó'n ngrém, leoitne andear loctaisge le *andear*
boltaib doibne na creapóige agus na n-úrgar, agus
mire agus tura as gluairaeat linn ar ár scoimairle
agus ar ár doil agus ar ár ruaimnear.

Tiocparó bláta ve'n uile émeál amac as baint bárr
áitne dá céite. Sabparó tura as rraparadóiraeat rna
creagán cloé ar dóir na gmeál nac braca tú go
minic ceana, aet panparó mire liom féim leat-taob an
bótar, mo lurde ra bréar, as féacaint i n-áirde ar na
néaltaib móra ómpaéa gá rguabó trearna na rpeire
as an ngróit, nó as cup áitne níor féarr ar fáotár
na reangán, nó as véanam iongantair ve'n tríol lippín
ra locán le m'air. Ná véan ampear ar bit de,
ní beró uaignear oimra fáo ir béar tú imctisge; aet
nuair tiocpar tú ar air, beró páilte nómat, agus
múimpró tú dom ammeaca agus tréitne na dplannadai
bailéócar tú, ó'r agat atá an t-eólar rin.

Agus gluairpró an beirt asáinn linn arís go deap
péro go dtiocparó meadon agus lár an lae. Annrin
tozparó mire áit feileamnac ar an bpofta, ar asaró
na gréme, agus cuirpimro cúpla uair ve'n élog tairt
ar ár ruaimnear. Dainpró mé an t-aral ve'n cáirín,
béparó mé glac coirce dó, tarraingéócaró mé amac ar
scuiró féim ar an mborca—arán agus im, cáire agus
uibeaca cruada ip mó béar asáinn i lár an lae—
agus ponnpró mé an lón ar an mbeirt asáinn.

Siubal uait liompa, agus bogspairt bócaí go
'otiocharó an oíche oíamh; gabfaidh rinn tré bairte
beasa feargna a mberó polup i n-ghac tigh, agus teime
bheas le feiceál ar an teallac trío an doisp forghailte,
agus bean a' tigh go ghnóac ag ullmú píoimne nó ag
tabairt aise do'n naoróneán, nó ag cur an raogal tré n-a
céile le bean comairan; agus má féadann tú irteac
i n-veac óiob, agus tú ag gabáil tairt liompa, b'féidir
go 'otiocharó cineál uaignir oir agus oim péin. Aet
ní síu tráct ar a leitéro de toct. Ní maireann pé
don acáir. Imtígeann pé mar lócran píoim an n-ghaoit.

Agus beirimid ag imtígeat linn ar ár pocamalaet,
go píoimimid coill beag siumaire atá ar eólar
asampa. Is annrim cuirfeair rinn ar gceat oíche
tairamh.

Crocharó mé an puball ar a euro cliaet. Cpuimneócharó
an beirt agaimh bhoirna. Faocharó mire teime i mbéal
an puball ór mire is fearr éirge: aet caiteó tupa
an céairó rin, agus an uile céairó eile bairneair leir an
raogal beair agaimh faoi'n rpeir a foilum—beró mé
croirta go leór leat mara mberó tú i n-ann teime
faoú i nois fliaic le craobacaib glara lá bairtíge,
mara mberó tú i n-ann béile taicneamhac véanam de
feanénam agus cúpla creatán, an puball a crocharó ar
na cliaetib, bheir ar an aral beag dub ar marom,
lancir a cur air i gcomair na hoíche, na learraca a
cúirú, uirge pollám aicneactáil tair oíoc-uirge, agus
puantraige a gabáil dom má bíomh a leitéro i n-earbair
oim don oíche!

Múimríó mé an méro rin d'ealadóim an creacránairde
duit. Aet i oíoraet, ar éair ar bit, faocharó mé an
teime, gheocharó mé an pío-uirge, gléairó mé an
biaet, veairócharó mé na learraca—fan go bheiró tú
dá leabair gleadite compóirveaca luarraca véanair
mé ar an creantreol! Ní beiró ponn oir taob págal
ar don leabair eile le do beó air.

* * *

Aet tá raicóir oim go mberó tú píoim r'gannuirge
an céat oíche beair tú liompa ra scoill.

Cloirríó tú puaiméanna náir éuala tú airamh céana:
coill siumaire atá ra scoill reo, agus bíomh ceól ag

an ngiúmair nac mbíonn a5 don éiríonn eile dá b'árann—
ceól caol euaírd ip minice bíor a5 an 5crann rin a5ur
é a5 ríoréadomead na marb. Má bíonn 5aoit móir ann,
cloirpró tú toimán uatbárac i mbáir na 5caolngéas
ppionta—tairi a5ur aimprró na horóce a5ur na coilte
a5 tógáil clampaí a5ur a5raimn, o'eile? Aét má
bíonn an oróce ciúim, cloirpró tú a malairt ve ceól
ór do éionn, ceól bog ruammar cuirpead d'úimmarbóir
éun covalta. . . .

Cuirpró tú aítne ppeirín ar éaraint nínneac uaisneac
an trionnais, a5ur é ar dóir bró faoi meadon oróce ;
ar 5ios eaglac an éomin ; ar r5néac an 5iprriaró ; ar
fead truaigmealac na lucóige coilte, a5ur i i n5reim ;
aét 'riao éantair na coilte ip mó cuirpear opt 5o móir-
móir roim an lá. Éan beas nac n-aítngim péim, 'pé rin
toruigear an obair, aét 5o bfuil ceól aise atá an-
éoraíat le ceól na ppróeige—aét painic, má bíonn
tú 'do dúiréaét a5 éirteáét le don fuaim o'fuaimanna
oróce na coilte, cuma cé'n lué5áir béar opt nó méala,
ná dúirig mire ar a b'aca tú ariam : má dúirigean,
eireo mire ann, 5o cloirpear 5leó ra 5coil nac
5cloirpear ann aét 5o hannam. . . .

Tiocparó an céad léar ve folur an lae. De péir
a céile tiocparó b'ri5 a5ur borraó a5ur fúnneam i
5ceól na n-éan. Eiréócaró rinn, a5ur ceól n-ár
5croide a5ur ar ár mbéal péim. Duairrimó ipteac
ra 5coil, a5ur má bíonn don raé linn béro comin
maí a5am i 5comair ar mbrieparta.

Ní béro an 5riam i b'ead n-a ruidé 5o mbéromó ar
an mbócarí arir, a5ur 5luairrimó linn 5an duad 5an
voiceall, mire a5ur tura a5ur an t-aral beasoub ;
a5ur nuair éiocpar tear fan n5reim, amac faoi meadon
an lae, to5paró rinn an áit ip feiteamnaige le n-ár
r5it a leigim a5ur le béile a cáiteam.

A5ur cuirrimó laete b'pé5ta 5péine an earraig
éar ar an oóig rin 5o pocair ruaimneac rára. . . .

* * *

Éirig, a éara na 5carad, tréig an éatair a5ur an
imróde, a5ur riudal uait liompa amac faoi'n b'árac.
Tá a lán a5am le b'pionnaó opt : ruaimnear a5ur

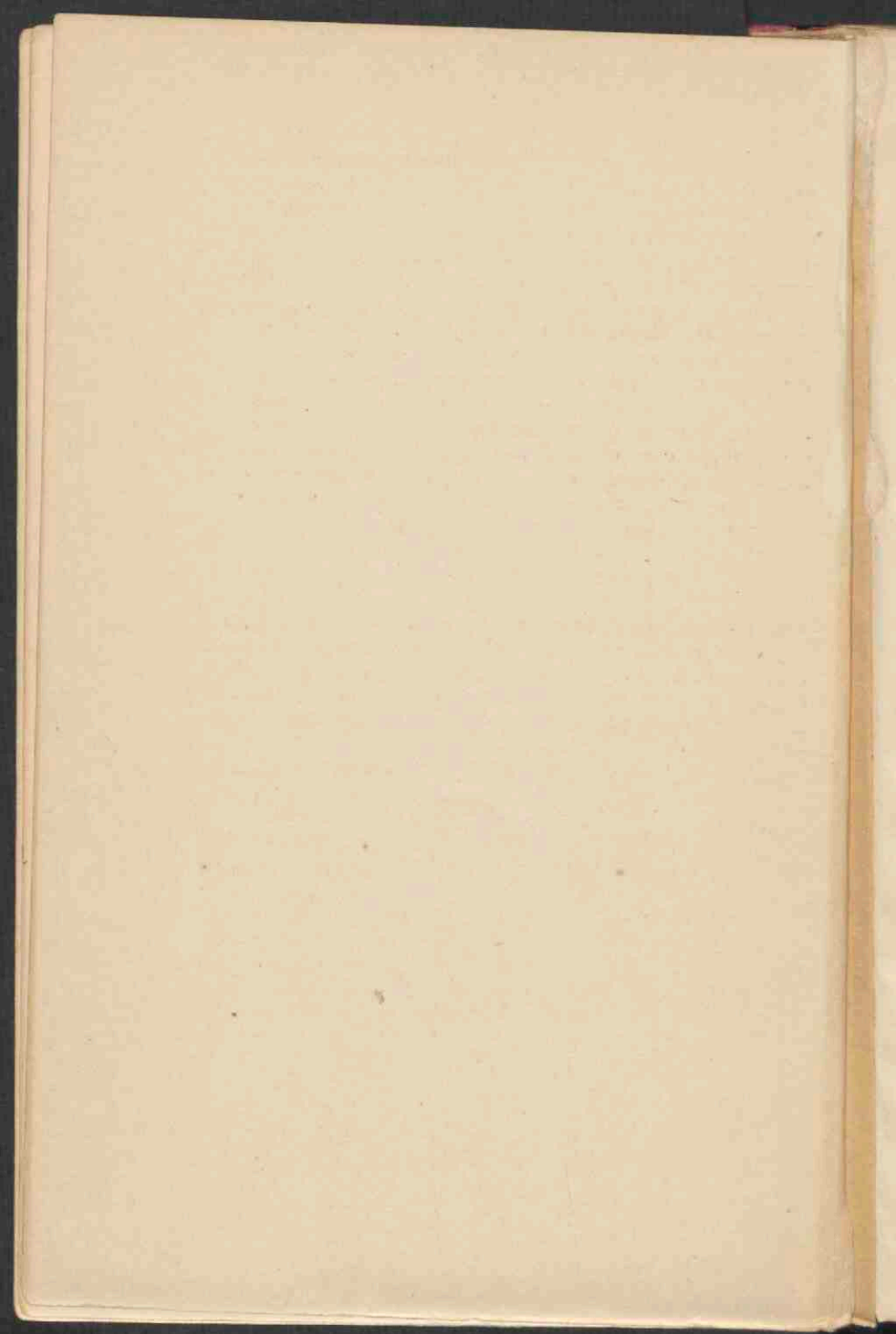
rocaimlaeét, ponar ašur pártaeét, eólar ašur aítne ar
móir-míoltaib ašur ar mín-míoltaib Dé, doirdeaeét
ašur doibnear—ašur an gaoit anvear cúirfear aš
šáire tú šró trom do éporde anoét. . . .

Má tís báirteae ašur oipóšpion orainn nó ploc ašur
pneaeéta ar a oipáe, véararó mé foršaró ašur folae
óuit nac n-aítneócarde tú má' r pliué tihm an lá, má' r
fuair meirib an oróce šo ršaoilró tú anuar óiot
an bpon ašur an doilšear cporde aeá opt anoir. Má
airišeann tú tú féim aš eirše tuiirfeae, nó uairšear na
horóce aš cupi opt šo ró-móir, tís linn annrim ári nóóig,
ašaró tabairt ar špárobairle éigim, óul irteae i óteae
ópta, furde coir teimeadó ann, pion Spáinneae ól ann,
aítne cupi ar óaome ann, comluadaró véanaim ann, an
oróce cupi tarit ann—nó imteaeét linn ar ári mbealae
ašur ar ári rliše féim arir.

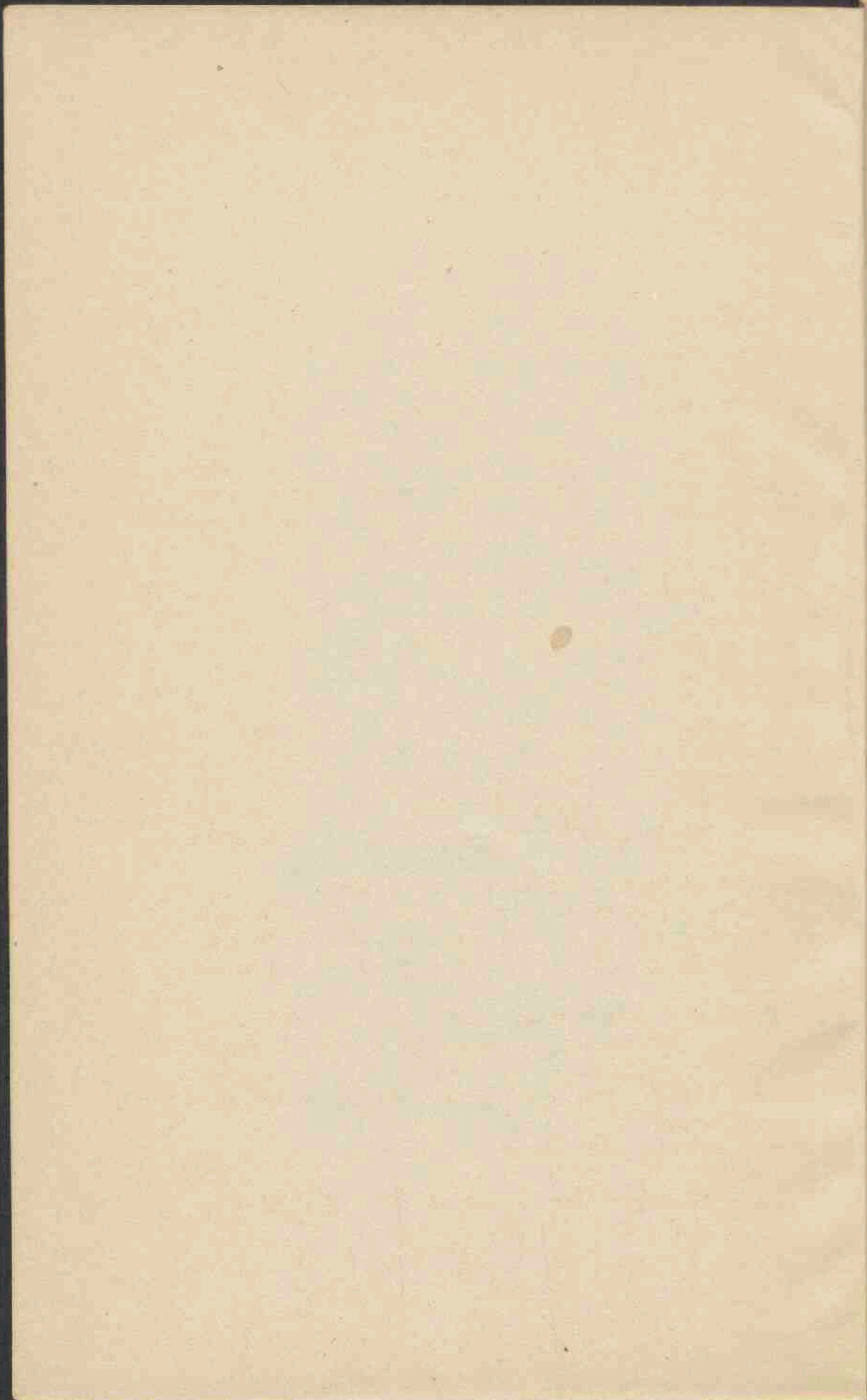
* * *

Éirig a éara na šcararó ašur riubal uait liompa šo
leiršigró mé do šalari óubae. Cuii opt ašur šluair
liompa amae faoi na beannaib ároa maoróa, faoi
óoilte duairfeaeá šiumaire, tar rpuetánaib ceólmara,
le bpuae linnre puara rleibe mar a šcomnuróeann na
mílte éanlar.

Siubal uait liompa ašur ná véan don móill. . . .

m'Arat beas Dub

m'ASAL BEAS TUB

I gCinn mára bíor nuair cuirfear aithe ar m'aral beas tub i dtorac. Lá donais bí ann, agus bí pé n-a fearaí annsin coir claróe agus a tóim le saoit, san áirde aise ar an raogal ná as an raogal air. Aéc cuir mé féin fuim ann ó túr: bí aral uaim, bíor cuirfead de'n triublóir—nác n-íomérócaó reirfean mé féin, agus mo mála agus mo cóta móir, agus sae don tóir? Agus cáir bíor nác bfuigpinn paor go leór é?

Cuirfear tuairpís an t-é ar leir é, aéc b'éigim dom an baile a cuartú ról má fuairfead é. Taob amuis de teac órta bí pé, agus é as sabail fuim ar pingeadaid.

Dar phiora! Uolpaó pé an t-aral. 'Tuige nác uolpaó dá bfuigead pé a luac? Sead, a luac; deamán cumánta piginn bí uaró aéc a luac; agus ar nois, marac com cráirde ip bí an raogal aise, ní ršarfaó pé leir go deo—diabal ršarfaó! Aral bpedg ós o'féarfaó píce míle cur de go péir ra ló! Dá bfuigead pé glac coirce, uair ra mí, ní béad capall-rára ra tír o'féarfaó comneál ruar leir—deamán capall!

Cuadamar beirte as féadaint ar an aral.

An molaó eug an fear riubail dó! Ní raib aral ann ariam, ó táimic an céad aral go héirinn, bí com ršoránta leir, com ciallmair leir, com raobneathuigead leir—

"Bfuil bíor agat nóir atá aise?" ar fear a molta, "dá dtugá spáinín beas coirce dó ar marom, cuirfead pé cur de i dtairge ar fáitcior go mbéad pé sann lá 'n n-a dárac. Dar a bfuil de leabraib beannurste ra Róim cuirfead!"

Rinne tuime éigim gáiró. O'ionnpuis an fear riubail é.

"Cé 'n gáiró rin órta, a plaróe?" ar an fear

riudail. “Tá ré com ciallmair rin is go sguireann
ré curó dá curó coisce i dtairge: nac minic bí mé féin
com zann rin ’r go mb’éigin dom ionnt a zoro uair—
marac an t-apal rin is minic béad ocrar oim féin asur
ar mo dábéas inéan. . . .”

“O’riarruis mé de an n-atneócad ré curó na zcomarran
tar curó a máizirtir.

“Tá ré com cnearta leir an ragar,” arfa mo
dume, “dá mbéad an uile beitróeac eile mar é ní
béad call le clarde ná rzónna, fáil ná móta—deamhan
call.”

“Bí rluaz móir bailigte timdeall oraimn faoi reo.
Bí a clann féin ann—ní fíor dom an raib an dábéas
aca ann, acé an méad bí—ní capparde oir i n-don ball
eile i néimn rzata páirde bí com zioalac palac
rméarta leó, asur zac dume aca níor mí-múinte ná
an dume eile. Bí a bean ann, i cor-noct, ceann noct
fiadóanta. . . .”

Cuir rípe irteac ar an zcainnt.

“An cumneac leat an lá, a rbeadair,” ar rípe le
n-a fear, “an cumneac leat an lá a nveaca ré amac
ra rnam ran abann zur zuz ré Micilin boct bí as
imteact le rrué i dtír?”

“Tuige nac zcumneócaim air?” ar rípean; “reac
a zaró, asur an lá tairgeac cúis punnt dom air——”

“Cúis punnt,” ar rípe liomra, “ruair ré an cúis
punnt air, cúis róbarran buirde irteac i láir a zlaice——”

“M’anam go bfuair,” ar rípean as cur irteac
uirru, “bí an t-airgeac annrin asam, mo zlaic, asur an
marzad véanta——”

“Acé nuair connaic ré an t-apal boct,” ar rípe,
“asur na veóira leir go rabamair as rzarac leir, níor
féad ré zan an marzad bpireac.”

“Éirt!” ar rípean, “labair go réró adeim!
Níl focal dá bfuilmro a ráó nac dtuigeann ré. Féac
an cluar acá air!”

Tairz mé punnt ar an mbeitróeac ionzantaé reo.

“Punnt!” arfa an fear riudail n-a fearbéic.

“Punnt!” arfa a bean.

“Punnt!” arfa an dábéas inéan i n-domfeact.

Nac orra uile go léir bí an t-ionzad! C’punnigeadar
tarfa oim, asur iad as baint lán na rúl aram. Rug

páiríoe ar mo óda; rug páiríoe eile ar mo bhíííoe; rug an té doib óige díob ar glám orim. Cuir páiríoe eile díob lám irteac i bpoíca mo bhíííoe: ar ndóig, ní raib an eííeacúir acé ag íeacáint an raib an punnt íeim agam—acé ní punnt íuasir íe acé leatóg íaoi 'n íeluarí agur ní ó íroipe na mbóíteíe é!

* * *

Íaitníg an í-apal beag doib líom ío maíí. Úeapíad íe cúir. Ó'íoméííeacó íe curó íe'n bóíar íe. Agur ó'íeacóíam í díol uair ar bíí a mbéim íuiríeacó íe.

“Punnt,” ar íe mííe aríí.

“Óá punnt,” ar an íeap íuabail.

“Ó bó! bó!” ar an íeap, “m'apal bhíeag díolta ar óá punnt!” agur íoruíg íá íaomeacó ío íeóíeac.

“Ar punnt,” ar mííe.

“Ar punnt—agur íe ííííe an íume ío na páííoib.”

Íocuííeacó an maíííeacó íim. Íugap an punnt ío. Íugap íe ííííe ío'n uile íume íá ílaim bí íarí orim. Anííim íoruíg an íeap ag ílaoíac ar íeámín agur ar íeimín agur ar íaimín, agur ní ííor íom íe íeacó eile. Ní raib bacac ar an íoneac náí íug a ílaim íugam agur íad uile ío íeíí ío íagapíeac íííeíeac. An íleó bí aca! An í-acíam agur an íí-íá agur an íúille-búille bí íarí orim! Íume aca a íáó nac bhíuasir íe íeim ííííim ar bíí agur an íeal íeal íaoi 'n íeangaró aige! Íume eile a íáó—ní íeacó ííor agac íeapó bí íom íume a íáó, nó ag íaríaró a íáó, íeíí an íeíam bí íarí orim.

Ío maíííe náí íugap an íá punnt ío i íoríeac ían bacacó íeíí na íeíííííí íim!

* * *

Ó'íagap an baile íaoi íííííam.

Bí íe í n-áíííoe ar ííííim an íapal, an íeap íuabail i ííííeím ían íóaríarí ar mo lám íeíí, a íeap i ííííeím ann ar mo lám íeíí, an ííííeacó páíííí 'n-ár íomíeacó agur íeacó íom íeíí uacá!

Íeap curó íe íuacáííííííí an baile íim, agur a íomáííe íeim ag íeacó íume aca íom. Cuiríeacó an í-apal i ícomóííeacó íeíí na íapáíí-íáííe ba ííó íá

naib trádct orra an trádct rin; dubhad liom beit ar m'aire, nó go n-imteócaó pé leir agur nac bfeicfróe arís cóiróce é; molaó dom an diaó seo agur an diaó úo tabairt dó—ní naib zheann sca aruam, filtea, go bpacadar mé féin i n-áirde ar m'aral beag dub agur an luét riubail dom tionlacan!

Áct cáir mírde liom? Nac naib an t-aral agam agur a leitéro de beitróeac ceitpe zcor ag teardail uaim le faoa an lá?

An féioir cur-ríor a déanam ar an zcaoí rgar mé féin agur an t-aral leir an luét riubail? Craiteadar uile go léir lám liom naoi n-uairé i ndiaró céile; labair an uile dume díob go mín féir agur go blaóarac mealltaó leir an aral. . . . Do h-innrigead a tréitpe dom pá reáct. Dainead zeallad díom beit lágac cmeálta leir, glac beag coipe tabairt dó nuair o'féaróaim é, zheim féir bhonnad air ran oróce, agur ar m'anam zan an marde imitc air. . . .

Anrín nuair díomar ag rgarad ó céile, tógaó an t-olagón. Tóruig an t-áair. Curoig an máair leir. Lean na páirví de, gur líonad an cóill móir-óiméall oraim leir an zcaomead caol cruad do puneadar.

Bí mé liom féin paóí deiréad, mé féin agur m'aral beag dub.

D'iméig pé leir 'na córanáirde gur fágamar an cóill 'n-ár ndiaró. Síleap go naib toga margaró agam: cá bfeicfróe aral bí com beó rgoránta le m'aral beag dub?

Áct nuair bí an cóill n-ár ndiaró, bí poit eile aige. Cor ní córrócaó pé. Síleap é blaóar agur é meallad le binn-bhuáctraib. Ní naib áirde aige orim. Síleap é bogad leir an mbata. Cor ní cúirpead pé de, áct é 'n-a fearam anrín i lom-lár an bóair.

Cuaró daoine áair, curó de luét an sonaig agur íad rsléiréac go leóir. Molaó dom é seo déanam leir; molaó dom é ríúo déanam leir—áct nuair mol dume sca dom é iomcúir rgarám de 'n bealaó, bhur ar m'foigro agur cúirpeap ciot cloó n-a díaró

D'éigim dom pa deiréad teáct anuar agur—reáó, é zarrainzct 'mo díaró i n-ágaró a cor agur a éinn. . . .

Nac míre cúir na deágharóreaca leir an bfeap riubail díol a leitéro de beitróeac liom!

Ácť ní raib ré i b'pao sup t'us mé ruo airteac
faoi deara. Bí ré faiteac agus ní cuirtead don nro
faiťeior air acť an ceól g'nítear an gaoit i n'g'asaid
craimn.

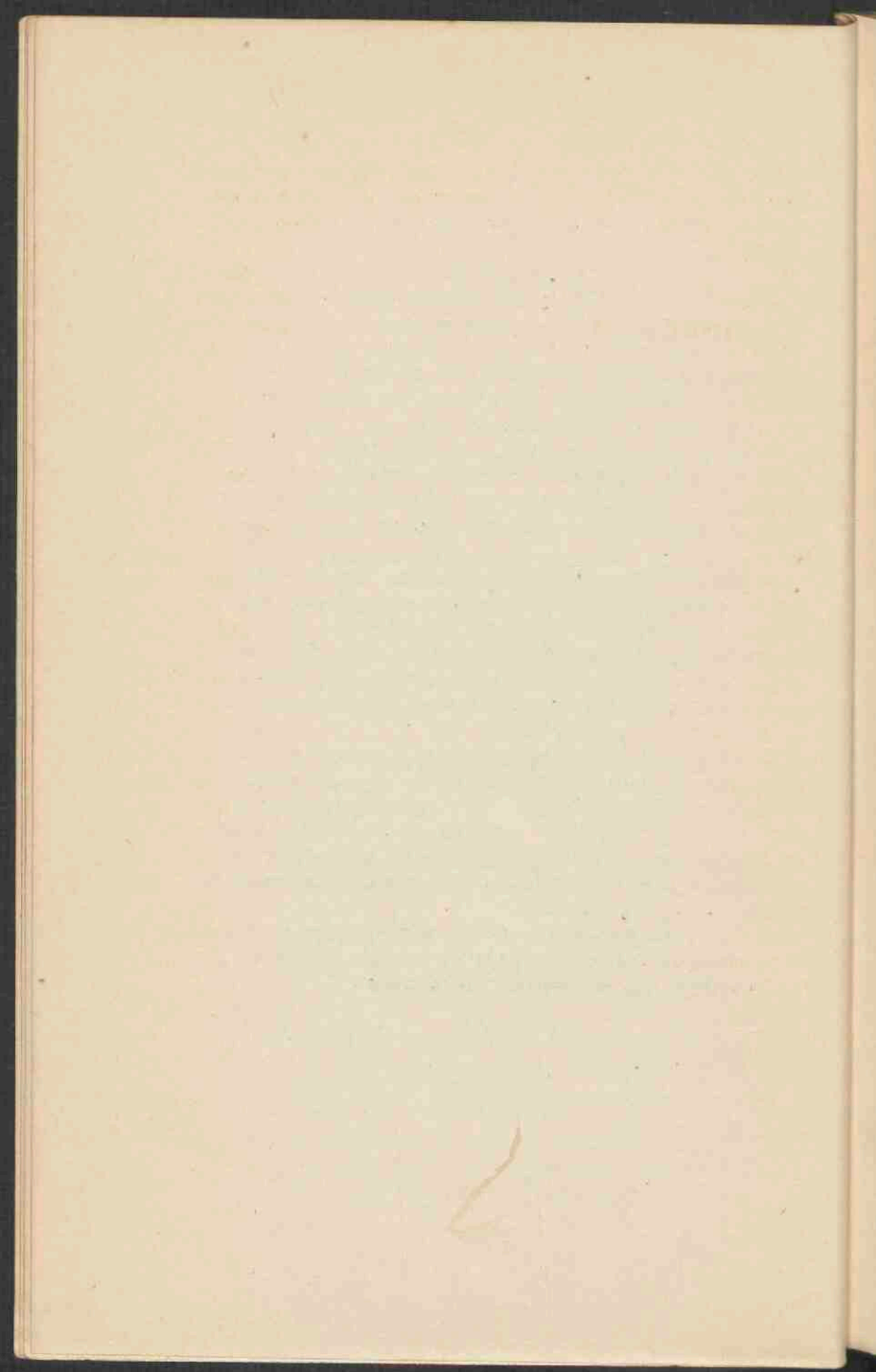
Ni túirge gabad ré irteac faoi g'asaid na gcrann
bí ar leat-taob an bótair, ná caillead ré an r'p'adántacť
agus ir ar éigin o'p'eat'aróe é comneál. Cuirtead
ré cluar air féin i 'uorac; annsin éraitead ré é
féin ar nó' maora béad tar éir teacť ar an uirge;
agus tul a mbéad f'ior asad, béad ré ag imteacť leir
n-a feir-g'inte. Bí liom.

Cean'gail mé de g'ata é. Irteac liom ra gcoill.
Dain mé lán mo gabail o'úrduilleadair. Rinne mé
flearg' de, sup cuir mé faoi n-a m'ineál agus ór
cionn a óa cluar é nuair bíomar ag imteacť ar an
gcoill.

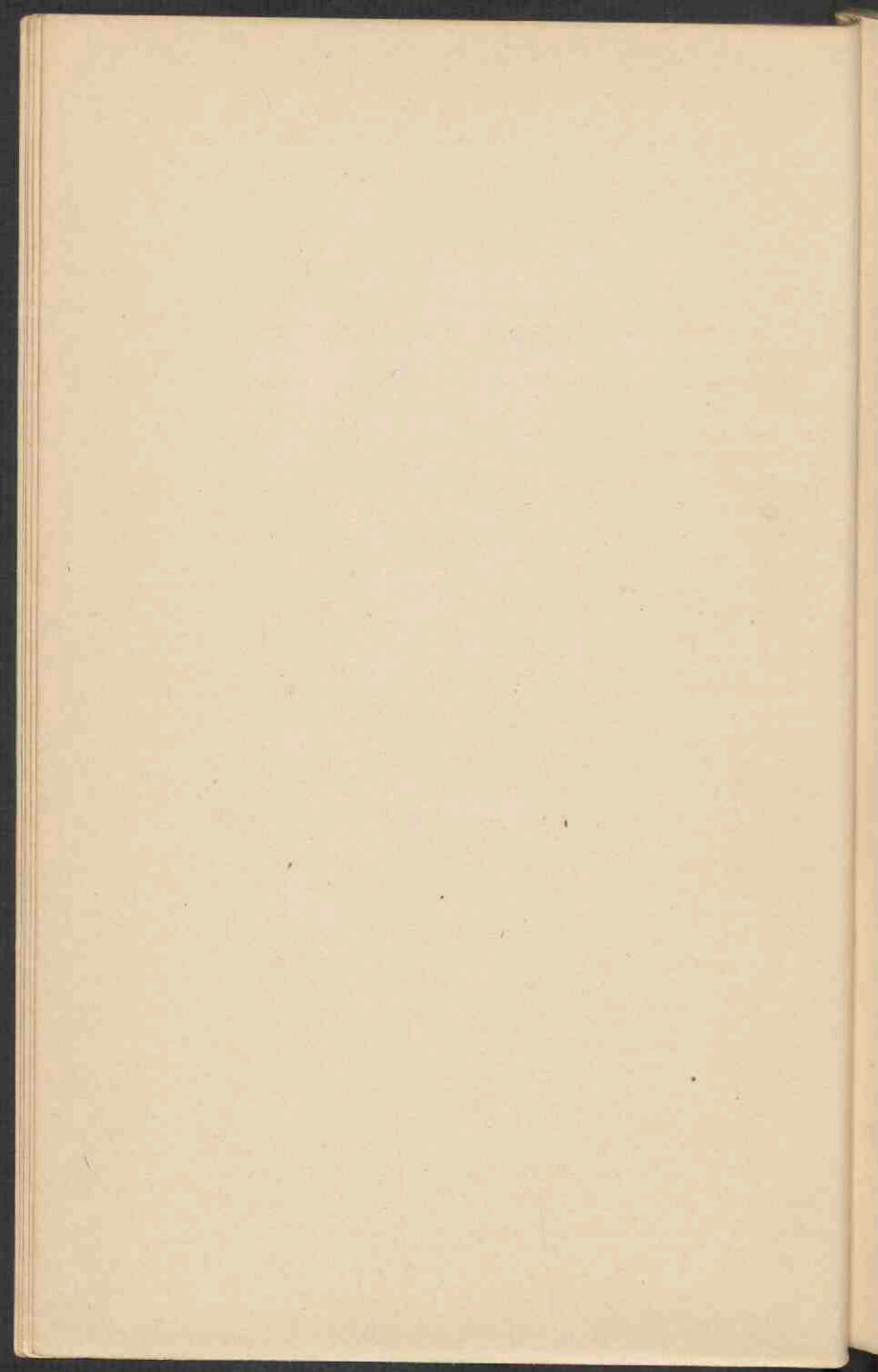
An beirdeac boct! Ni fara tú ariam acť an
riubal junne ré. Níor ceap ré acť go raib ré ra
gcoill i gcomnaróe leir an ceól bí 'n-a cluaraid.
Nuair f'p'oiceamar baile Uí b'f'iodéain, támic muinntear
an baile uile go léir amac go b'p'ic'p'oir an t-iongnad—
mé féin agus m'aral beag 'uub a raib an córóim éraobac
ar a ceann.

Tá an t-aral beag 'uub asam go fóill agus bérd go
gcoilltear é. Ir iom'ra mile fara cuirteamar óinn le
céile faoi feap'tainn agus faoi báirtis, faoi f'io'c agus
faoi r'neacta. Sgar ré le curó óa o'p'oc-nórait leir
an ain'p'ir—ruo ná' éirig liomra déanam. Agus r'itim
go b'f'uil a f'ior rin ag m'aral beag 'uub cóim ma'it le
duine.

Ácť ní fara tú ariam acť an eirge 'n-áirde tá ann
ó ceannuirgear cárr beag glar uaitne g'leóite óó! Ag
dul i n-óirge atá ré, an beirdeac boct!

Споиѣ - ЪриѣаѢ на Сиинѣ

CROIÓE-BRUGAÓ NA CRUINNE

An raib ré n-a lá ?

Ar orgailt na rúl dom connaicear réaltos mór gael croceta ar an rpeir ór mo éionn n-a loépann álunn doibinn agus í ag veallpam anuar orm trí lom-géasuib crann fuinnpeóige bí le m'air ; bí bealaé na bó pinne n-a bótar aipgro tpearna na rpeire—an té go mbéad a anam n-a dúireadé i gceart éirpéad ré na rluaište aingeal ag sabail an trpise rin ; réaltos eile náir aicniúgear ag bun na rpeire toir, agus leir an rppéac-arnaé bí ó'n réalt rin filteá go raib ceól neime gá sabail aici déc naé bpearpad an ceól rin a élor mar gell ar loét éigin daonna ar do éluair nó i do érióde réim.

Coppuigead na géasa loma bí ar an gcrann fuinnpeóige ór mo éionn ; coppuigead gac luib agus lur dá raib éart orm ; read, an gaoit imearš na gcrabob dar leatra, déc ní éreioimpe a leitéro ; agus naé bfuil an oipead ve'n ceart agampa a ráo naé cumadé raošalta, naé i an gaoit bí ag véanam an gnim, ip tá agatra a malairt a ráo ?

Bí an oróde com éiim ip a bface tú aruam, gan rmatam ar déir, gan topann dá lašad, gan fuaim dá laise le élor, go dtí gur topuig an ceól reo 'rna crabobacuib—má ceapann tú guró é ceól na gaoite bí ann an mipe doit mipeadé dom cé'n éaoi ar éualar mar véad na mile mile fear beag bíveac ag tarramé ríoda vpicléannaé ar an bpear peóparde le m'air ?

An gaoit imearš na gcrann ! A amadám an tpaošail reo . . .

Fuaim eile : crann mór crocparail bí ar mo lámh veir agus v'éirpš topann rna crabobacuib b'uaétaraiše dá raib air. Bí puró mór tptom éigin ag tuitim anuar ar talam agus ag bualaó i n-agaró na ngeas agus na gcrabob bí poime ra trpise. Céaró bí ann ? Bí an

ceól bí rna lomgéasaib ar ball beag tairt faoi reo, agus an ordce éom ciúm le son ordce dá dtámic ariam agus san fuaim le clop aét an toirann reo bí i n-áiríoe i ngeasaib uadaraíca an ériam érócapaill—rud mór tñom éisim as tuicim anuar ó éraoib so éraoib so mall agus so millteac i fciúimear na hoirdce . . . Támic fganntaó ar mo éporde agus mé 'mo tuige ann-rim faoi'n fgerann ran ordce; aét ní fganntaó raogalta támic oim. Ní head ar éor ar bit aét uamán poim cómaécaib diaíria nári tuigear . . .

Bí pé as tuicim anuar, as tuicim anuar i fcomnarde agus an toirann bí uaird as uul i méro fup éapar so raib angeal nimneac feargac as caiteam réaltós liom nac raib mé uilr do m'anam féim . . .

Sa veiread tuic an rud le m'air. Ar lic tuic pé —an toirann rim i fciúimear na hoirdce! Agus san ann aét éró-capall, an ceann veiread dá raib ar an fgerann pílim.

Dúirígead éan beag ra rgeic. Éam an éreacúr boct éreacáó ar féim. Tug léim ó'n fgeraóib so bfuair áit comnaróde agus covalta do féim ar éraoib eile. Ní facar féim é aét bí fíor agam so noeáina pé mar duírar, mar éuir pé dá fíoz uaird, ceann ar fac son éraoib ful má támic a fuan agus a fáim-cóvalaó air aríir. Éan eile bí ann, ublacán de émeal nac bfeictear agus nac fclumtear aét so fíor-annam, agus éuir reirean cor coínamánta de. Labair pé so covaltaó agus so tuirpeac n-a éanamaint féim, oíreac ír dá mbéad pé as iarraró éur i fceíl do míoltaib ír d'éanlaic na hoirdce cé'n doilígear bí ar a éporde so raib a émead beagnac fguabta de éalaim na héireann. Aét níor tugaó son áirí ar a fíor ná ar a bñon aét an oíreac ír tugaó ar fíor lumtoib éuir an éeac fíolla dá ceól ácarac féim de.

Agus bí a lán eile de élamuib na ngob agus na fíatán ann a dúirí, agus tug cor agus pinne ceól de féim a noúteair, aét nac raib eólar beaét agam féim cé na treibeacáib de feaét fíor dár oíob íad. Ní raib d'eólar agamra aét fup dúirí fac ceann oíob: fup tug cor, fup labair ar a nóir féim; tuige ar córruigeadóar agus tuige ar labraóar agus san baógal air veit n-a lá?

Bí arat ceangailte i n-áice liom—m'arat beas túb féin. Bí pé n-a luíge ar an talam san cori ar. Tóg reirean a ceann agus labair pé go bhríogmar dána. Rinne bó bí ríatam uaim géimneac. Rinne reaspiac reitneac. Rinne caora mérdleac. Rinne mé féin brón agus doiligeas. . . .

Agus dá dtuisfínn i zcearc é, bí an raozal mór airtneac seo ag déanam bróm. An réaltóg bí crocta ra rreír toir, an crann a fil a éró veireannac, an t-éan a dúiríge agus a éan curo dá curo ceoil, an t-ainmíre labair go huaigneac ran oróce—ag déanam bróm agus ornaigail bíodair uile. An domhan mór tacaac féin, rinne reirean orna coim maic le các. . . .

Agus mé féin, corruis mé. Leis mé orna. Labair mé:

“A Dia míoir na Síóipe!” arfa míre. . . .

Anrim cuiread i dtuisfínt dom go raib mé i briaónaire ceann de na míorbúitib ír mó dá bfuil ann, go raib mé ag féacaint ar agus ag éirteact leir an raozal dá dúireact, agus ní dúireact na maíone é, act an dúireact tárluigeas trát éigin zac oróce ra mbliadam nuair cuireann zac nro dá bfuil beó ar bpuim na talman cori agus orna de. An trát céanna zac oróce déanann zac luib agus éan ír ainmíre ír dume an brón céanna—agus cé'n trát é ím act an trát céanna ar tóg Lucifer a méiríge le dul i n-éadan an Dé éruis é. . . .

D'féac mé ar an réaltóg bí ar croctad ra rreír toir; d'féac mé ar an zcrann fil a éró veireannac: d'féac mé mar a raib an t-éan labair go doiligeasac ar an ngréis:

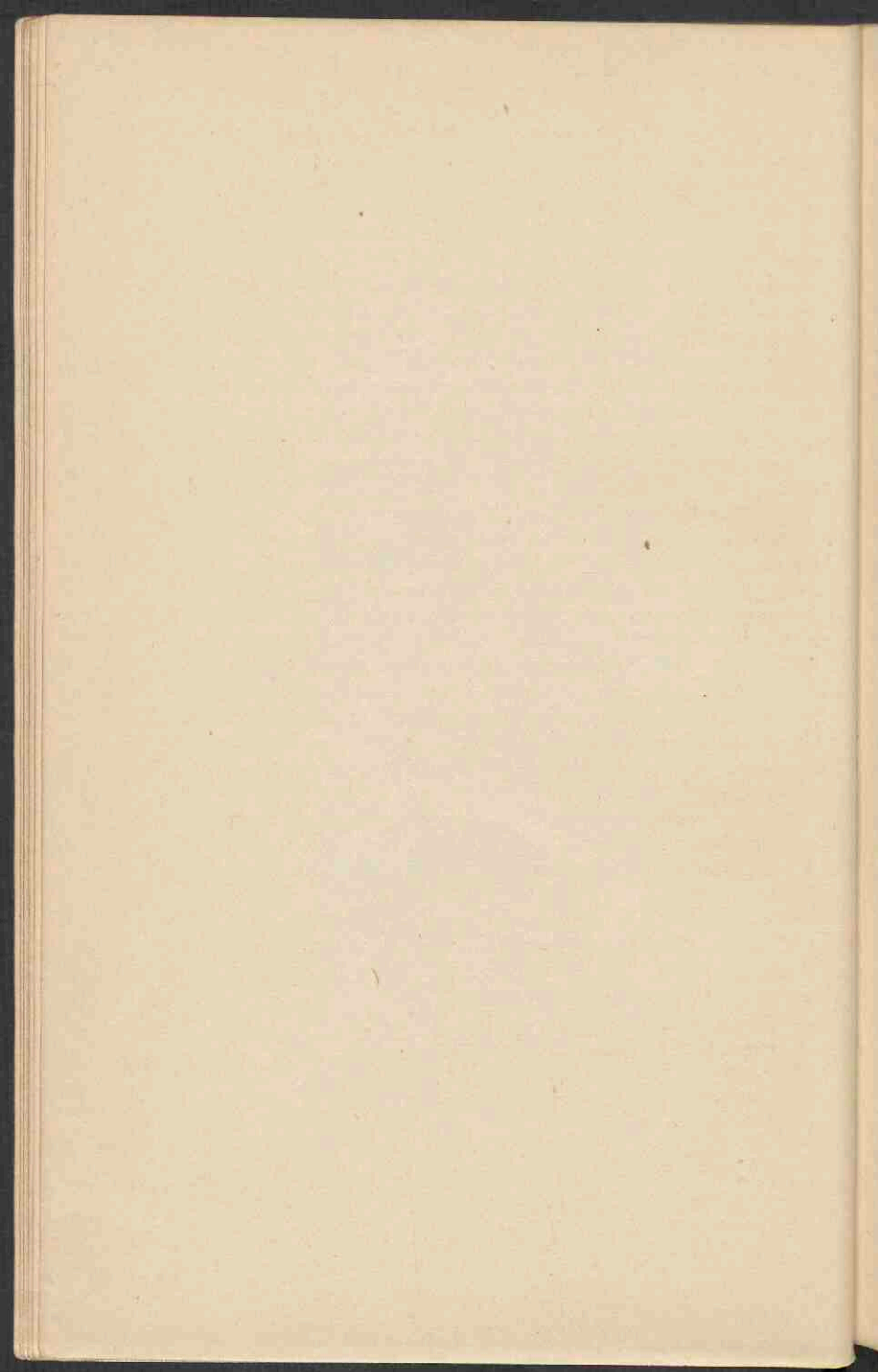
“A Dia míoir na Síóipe!” arf' an réaltóg.

“A Dia míoir na Síóipe!” arf' an t-éan.

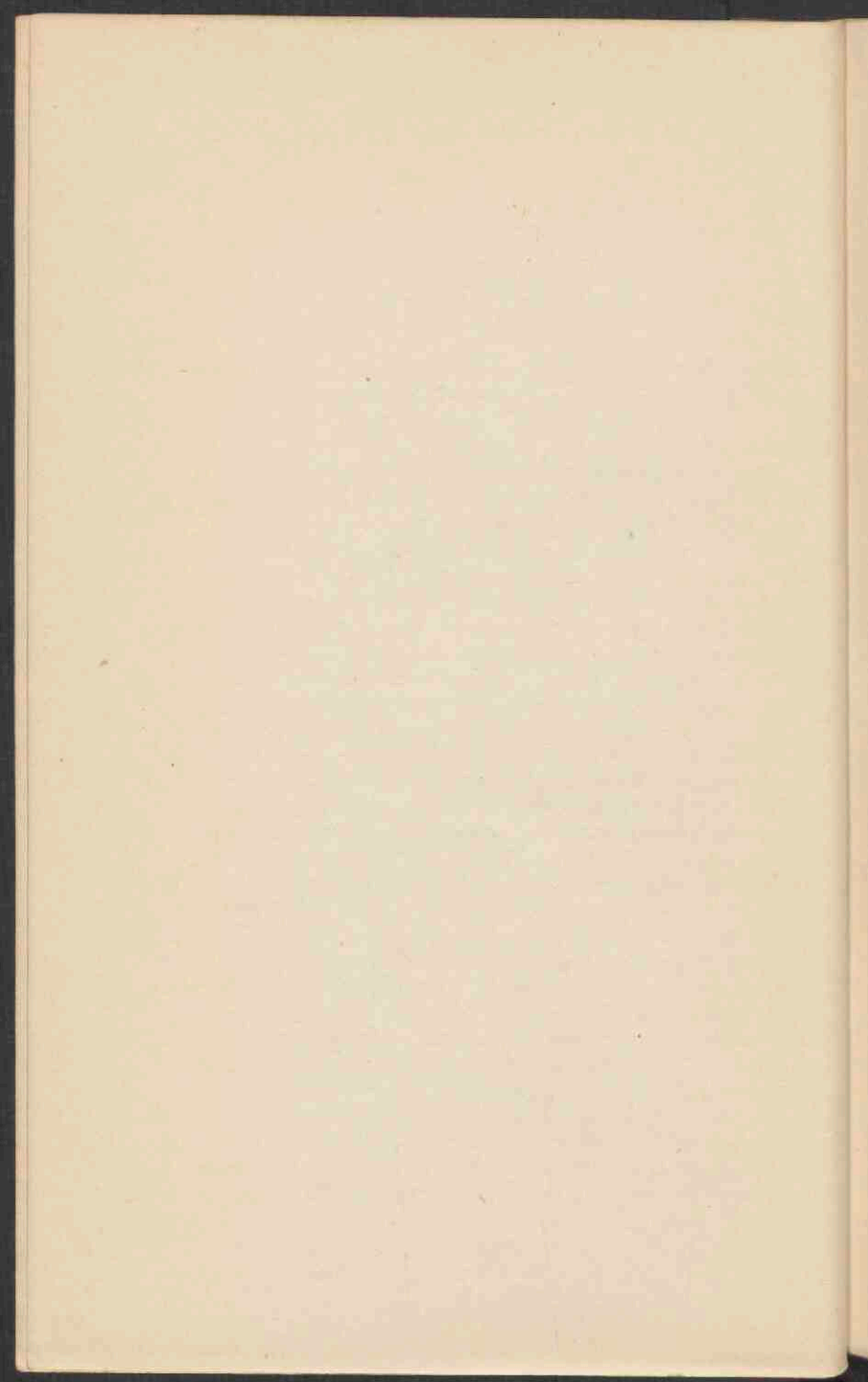
Agus anrim tógad mo éroide agus m'anam go noubair féin de zut mór dútraecta.”

“A Dia míoir na Síóipe!”

Agus tuic mo éolad orim arí. . . .

SA SCOLL

SA SCOILL

B'i an srian ag dul faoi nuair f'hoicear an coill, mé féin agur m'aral beag dub agur an cárrín glar gleóite, agur ní fada an t-ácar go raib áit togea agam leir an ordce cup tarrm.

B'i pé deacair áit níor feileamnaíge faigáil. B'i rruclán eirónánac ann le mo cora a nigeacán tar éir an lae agur fuarán fíor-uirge i b'fosur dom leir an tae a déanam, san tráct ar áilneact na foraoire, ar na eirionnte móra árra beite b'i ag cup eulaic úir orra féin i scoimair na bliána, ar b'arlógasú duba na b'punnreós ná ar na parrtib de folur órda bíod ag teact agur ag imteact imearfz na sean-éirann.

Agur nac orra b'i an tuirpe! D'amear an cárrín de'n aral. Céangail mé an t'rian d'á coir toraig, agur an ceann eile d'i de'n cárr ar eagla go n-imteócaó pé ar fuaroraím uaim ar fuo na coille i scaiteam na hoirdce. Annrín éóirug mé mo leabaró ar an dóig reo : éroc mé píora de sean-treóil b'i agam faoi'n scárr go raib leabaró deap éompóirteac luarfzac agam, agur san baogal fearcáinne orra d'á faroe d'á b'parráinn ann, mar tógar an éuro eile de'n treóil ar élaicáib ór cionn an cárr. A párrú d'árr ar ériomaact ná ar focamálaact ní raib ag don fear tairvil aruam.

D'imciú líom annrín sup baicú mé mo lán dócain de b'porna agur de mion-ádmuro, líon mé mo éanna beag rctáin le fíor-uirge, d'frouig mé teme ag béal m'árrur agur éroc mé an t-uirge ór a cionn. D'fan mé annrín ar mo fozaroe ag f'parrtail ar an teme ar mo fuamneap. . . .

Ealaóda faoi leic teme ádmuro a fádu, go móir-móir faoi'n r'péir. Ní móir duit an mion-b'porna a tógad go cúrramáac agur san don éuro de'n ádmuro bog glar cup uirri go mberó b'parráib maic imci. Má éuirpeann

berò tú san tème san ró-ácar. Bíor féin cuirde go leóir ar an gcéir, agus i gceann leat-uairé bí toiteán agam a rórtócaó marc móir. Nuair éitinn píora ádmuro irteaé ann dúnaimn mo dá fáil ag féacaint an aiteócáinn cé'n cimeál ádmuro bí agam ar a balac agus é gá dóigeadó. Agus tá balac faoi leit ar gac cimeál ádmuro—uair, fúinnreós, cuileann, caorctann, fearnós, iubar, giúmair—an té mbíonn an t-eólar ceart aige féadann pé innreacé duit cé aca ádmuá atá agat ra tème. Acé ní faib an t-eólar beacé rin agam-ra—ní faib mé acé 'mo púntireac. . . .

* * *

Níor ólao ariam cupán tae níor feárr ná an tae rinne mé an oíóce rin ra scoill. Molaim duit, a léigteóir, do euro tae flúcaó ar an dóig éadna. Seadó, agus é ól i ndoige coille le tuitim na horóce. . . .

Bíod an t-uirge ar fiucaó agat, agus cuir an tae irteaé i mála beas lín-éadnaig, agus tum an mála irteaé ra gcamna. Ná págtar ró-faó ann é—ir leóir dá noiméadó má bíonn ar t-uirge ar fiucaó i gcearr—bain an mála lín-éadnaig ar an ártac, cuir do euro bainne nó uacéar ann agus párócaó an deocé rin tú má'r péoiri tú páru ar éor ar bit.

Sáruig pé mire ar éaoi ar bit: d'iongantac mara párócaó deágtac, arán agus im úr agus uibeaca ruadó an lá éadna, mo leitérode d'feár tairóil. . . . Seadó, béile pátaé marc ag pí nó ag pí-damna an béile rin acé é glépaó do féin le tuitim na horóce i lár coille craobairge agus óige na bliadna ann le aitear cup ar a éporde le méadó a hiongantar.

Fuarfeár féin blar na meala ar gac don gheim ar éaoi ar bit—ní faib tae ann gur flúcaó mo euro-re ní faib arán ann gur fúineadó m'arán-ra, agus páruig blar agus balac agus dáé an ime bí agam don im dá ndeáruadó ar uacéar ariam. Níor moúirgear don nro agus an béile píogóda reo gá éarcteam agam go faib pé 'n-a dúb-oíóce agus lappaá mo tème ádmuro ag dáú na coille móir-timéall oim.

Gab mé amrán annsin liom féin ra scoill le teann átar. . . .

Níorb fáda ann mé go scuála mé agus go b'paca
mé na hiongantair.

Cuaró an teme i méad. D'eiúgead teanga de laraín
éaon fáda aníor agus bíod as iarrtar íoctar na ngeas
a rógaó agus gan don teanga díob ar don dáe ná ar
don éuma. Bí datanna ar na laraíaca rin nac raib le
peiceál i n-don tuar ceata aríam, agus dá mbéad an
t-eólar agus d'féadpáim inpreact cé'n cineál áomuro
ar ar fáe gac laraín díob. Aet ní raib an t-eólar
rin agus an uair rin paráoir.

Cuiréad riadántar agus r'gheácaon na laraíaca
uamán ar do éroide. Má bí dat páoi leir ar gac
laraín díob de réir a bunúir, bí ceól páoi leir as gac
laraín díob p'p'p'rin, agus níorb fáda a gceól ná a
briadántar ríú aet as teangam mná nímúge.. . .

Ceól na n-áomuro n-easraíam, agus mo ceól rém,
agus an éaon laraí ruar an éoil móe otimceall ar
an teme ba ríocair leir an dáil éantair bí éar ann.
Dá n-abraim go raib níorb mó ná ríce cineál díob ann
ní ríim go mbéim as déanam ábéir. Díodar annrin
éar ann ar na éraobacaib go ríocair marbánta: ní
béad oir aet éirge agus lám a rínead amaé uair le
b'p'ir ar úoraén díob. Rugar rém ar ruar le veic
ginn de úmuroégaib gan don tuad. Éar mé a mumeál
agus fáit mé irteac i pac íad, agus ir maic an béile
rúne mé díob n-a díar rin. . . .

Aet maroir le m'aral beas dub—ní ríorb dom an
cotaíad nó tuirpe nó dícleagaó bí air; níorb éur ré
ruim dá lagad i n-don níorb dá raib 'n-a éimceall aet
é com ríolamanta ríamair le áro-conrtaíla go mbéad
p'p'p'únac ríolirídeac i n'gheim aige.

Ní raib ríon cotaíla oim agus d'fan mé éar ar
an teme, as baillú b'p'p'na agus mion-áomuro agus
dá dígead go raib an lá ann beagnaé. . . .

* * *

Bí páimne an lae ann nuair conaic mé an t-ábac
áirteac fáiteac as déanam oim. Síleat i úoraé go
mb' é deamán nó am'p'p'p'ar na ríoraíre bí agus ann—
ir cor'p-uair conaic mé duine com bídeac mí-éumta
leir. Ní raib ré éar ceirre ríoraíre ar doirde, agus

filteá dá dtasáð rmatam maic gaoite faoi go
rzuabparde de òruim na talman é.

Bí rgeóin 'n-a dá fúil.

“ Céard tá ort, a òime ? ” arsa mi, “ an amlaíó
a connaic tú tairé nó taróbre ? ”

Níor éus ré rreagra orm. Ní óearna ré áct
féadaint 'n-a timceall go rgeátmar; áct ní róimam-ra
bí an t-uabáir air, mar ful ar féad mé ceipt eile
éur air, irtead leir faoi'n gárrín go noeada ré i
bfolac ann.

Níor éur mé irtead air.

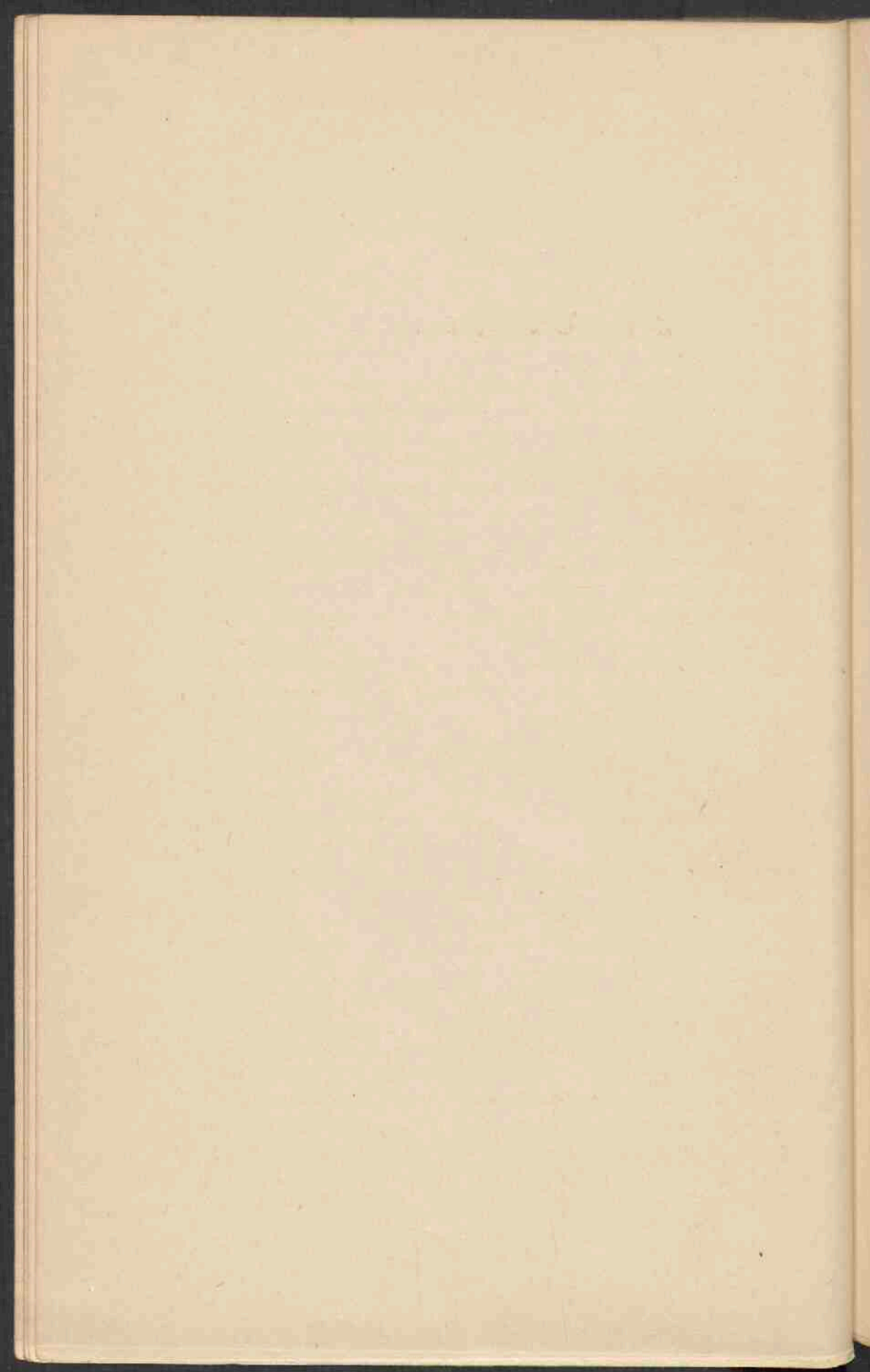
I gceann leat-uairé nó mar rin éualar an glór
beas aic.

“ Ar ron Dé, ” ar an t-abac, “ asur ná hinnir ví
cá bfuil mé má tagann rí an bealac reo, ” asur é com
neaglac le don òime dá bpaca mé ariam.

Ní raib fíor agam cé bí ar a tóir áct éusar an
geallamaint óó.

Bí ré n-a lá nuair táimic an tóir ar an abac—bean
mílltead asur fearg an tpaogail uirri. . . . áct
rin rgeal eile, ár ndóig, asur ní innreócaró mé go fóill é.

Αη Ούιρεαότ

AN DÚISEACHT

CODLAÓ DÉANAMH GO MEADHON LAE, AGUS AN TUIPRE
 BÓTAIR BÍ OPM CAITEAMH DÍOM, RIN É CEAPAR A DÉANAMH.
 NÍOR CORDAIL MÉ FAOI DÍON TIGE LE MÍ ROIME RIN; AGUS
 BÍ CINEÁL LEITGE AGUS EAGLA OPM I DTORAC, NA GEAGA
 LOMA FINEAD ROIR NA BRATLÍNB FUAFA BANA—AN LEITGE
 CÉADNA IR DÍOR AR DUME AR DUL IPTAC PA BRAPITGE
 DÓ DE'N CÉAD UAIR AR TACÉT AN TRAMHARÓ. IR BEAG
 NÁR COIMHIS MÉ OPM MO CUIRO EADAIIS, BÍ MÉ COMH RAGÁIMAR
 RIN! NAC AR NA BRATLÍNB BANA RIN BÍ AN FÉACAMT
 FUAIR COIMHITGEAC! TÁMIC CHEACAD OPM ANRIN AR AN
 UPLÁR PUL AR TUS MÉ AN LÉIM. . . .

AÉT NUAIR BÍ MÉ IPTIS TÁMIC MO MIPNEAC AR AIR
 CUSAM. SÍM MÉ NA GEAGA. CRAP MÉ FUAF APÍR IAD.
 RINNE MÉ LÚB DÍOM FÉM AR NÓR EARCON. TIONNTUIS
 MÉ AR MO TAOB DEAR. TIONNTUIS MÉ AR MO TAOB CLÉ.
 NÍ TÁITGE AR MO TAOB CLÉ MÉ, NÁ CAIT MÉ MÉ FÉM AR
 ÉNÁM MO DROMA IONNÓR NAC GEALLPIMN DON CUIRO BEAG
 AMÁM D'AOIBNEAR AGUS DE FOIS NA LEAPTAN. TAPPAING
 MÉ ANÁL FADA PÁRTA AR NÓR DUME BEAD TAP ÉIR FLEAD
 FIOGÓD CAITEAMH. ANRIN D'FÉAC MÉ FUAF UAIM AR AN
 FÍLEAF, AGUS TART AR NA BALLAIB BANA, AGUS ANONN
 UAIM AR AN DÁ FUMNEÓIS BÍ DPUITTE GO DAMGEAN DOÉT;
 AGUS FÍLEAF NAC DPUAIRNEAF ÁIT CORDALTA AIRIAM BÍ COMH
 H-ÁLUMN LEIR AN ÁIT A MAIB MÉ. . . .

CÉ CODLÓCAD I LÚB NA COILLE CHAOBAIGE, NÓ AR TRÁIS
 LOCA, NÓ AR BRUAC PPUCLÁM CLAMRÁNAIS, CUMA CÉ'N
 FORGAD BEAD AIGE 'N-A LEITÉROIB D'ÁIT, AGUS AN FOIS FEO
 LE PÁGAIL AIGE FAOI DÍON AN BÓTÁM FLÉIBE DOB'FOGUR DÓ?
 TÁ FÉ MAIT GO LEÓR AS NA FÍLIB BEIT AS TRÁÉT AR NA
 COILITIB DUBA DUABREACA, AR GLEANNTAIB CÉÓIS, AR
 AIBNEACAIB GLEGEALA, AR PPRÉITIB DUBGORMA FÉALDÓGACA,
 AR AN NGRÉM ÓRÓD, NÓ AR AN LONDUB AS CANTAIRACÉT
 'DO CLUAF AR DÚIRACÉT DUIT AR MAROM; AÉT TUS MÉ

fém mionn agus móro go dtreísfinn an cúro rin de mo faogal fearta, agus nac ndéanfaim codlad arís éoróce aét roir dá bpráitlin i reómra beas san put aéir as éaluasó irteac orim, aét ballaí bána 'mo timceall agus riléar bán ór mo éionn.

An tuirre rin, agus an rsié! Agus caoi asam an rsié a leigint, agus an tuirre cup éiom! Úfuit roé de foasáib éasprámla an traosáil le cup i gcomórtaí leir? Ná bí as tráéct ar doibnear na bflaitéar liom-ra: bíonn a flaitéar fém i gcorde gac duine, agus cá bpior go pérocteócaó do éeann-ra liom-ra, ná mo éeann-ra leat-ra. Aét an t-é nac dtaitnígeann leabard breas clúmaige leir, an t-é nac dtaitnígeann piolár agus adairt agus dá bpráitlin bána leir, ir duine fealltaé cealgaé an duine rin. Ná bíod don múmáin asat ar. Ná déan cumann ná bpráiteacáir leir. Ná déan cáirdear ná cardeam leir. Ní duine dá focal é. . . .

An fear go mb'féarri leir rreára dubgorma réaltósgaca ór a éionn ná riléar deap, an fear go mb'féarri leir luige ar an talam fáoi rseic blatmair cumarfa ná dul irteac roir dá bpráitlin, bí ar t'aire ar an duine rin. D'féroir gur file é, aét mar rin fém, reacam é. Treíspró ré i mbeannam an baosáil tú.

Éeapáir fém é rin, ar caoi ar bíé, agus mé 'mo luige ra reómra beas bán roir na bpráitlinib míne tar éir mí cáiteam san enám mo éroma fineasó ar leabard ná ar tolg.

Deapáir mé an píopa agus cúir mé gail breasó gorm éadrom i n-áirde uaim; agus dob' áilne an érot táimic ar an deatac rin ná don érot dá bfacea mé ar néaltaib neime le h-éirge sréme ariam. . . .

Cait mé rscatam deap as réacaint ar néaltaib an tobac bí as rnam go n-aépac ór mo éionn agus mé fáirta leir an faogal doibinn reo.

An goraó táimic 'mo ballaib beata! Ná tráéctar liom-ra fearta ar an ngoraó tís ó'n ngrém agus tú 'do luige ar do ruamneap ar pláiróis éaonais i 'topac an lae; ná tráéctar liom ar an ngoraó tís ó éimró maít móir nioce feaca agus an doiman fáoi éuing

oiríne; ná tráctar liom aét oiríne, ar an ngoraó
 tís ó énear an té 'dob' annra leat ra raosaí
 agus an beirt aosaí le céile i mbéal an uaisní; ná
 lobartar liom 'n-a dcaob', mar ní'l don goraó díob
 sup síú cannt air i gcomórtaí leir an ngoraó tís i
 gchámaí agus i ngeasaí duine irí tís roir dá bhráitlín
 tar éir acaí raosaí éiríeam raosí rpeíríob neimíe. Nil
 goraó ann go dtí é. Nil roí ann go dtí é. Nil
 ráptaét colna ann go dtí é. . . .

An bpaca tú naoríneán ráite 'n-a luige n-a peilt ór
 comairí temeao amíam? Ar tús tú raosí deara com
 rápta puamíneac ír bíor pé? Síneann pé na gsaí
 beasa boísa fionnraosa uaró. Cíapann pé ruar arí
 íao. Tís d'írele an doibní n-a dá síú leat-dúnta.
 Cuiríeam pé "glú-ú-ú-ó" uaró le teann comóirte.
 Déanann pé lúb de péim le ráptaét. Ír amíaró bí an
 ríeal aam-ra agus mé aí cupí tuirpe agus anró an
 bócaí díom roir na bhráitlíní glana bána. Mara
 ndeára mé líacróro díom péim ar nóí an naoríneán,
 ní ar an toil bí an loét aét ar an gcháim. . . .

Toruí na rmaomte aí bpuíao írteac oim. Smaomte
 aírteaca ránaá bí i gcuí díob; aét ní túirge beao
 ceann díob aí rpeamú nó aí neaoú 'mo inntín ná
 díobreócaó ceann eile é. Díobar aí teaoé éugam i
 noiaró céile, agus oí cionn a céile, agus i n-aomíeaoé
 le céile—rmaomte ránaá rpaáránaá bí ar puaríeam
 ar puo ná cíumne leir an tríoríeaoé, aí íaríaró
 áit le neaoú agus le boíraó agus le méaoú, agus é
 aí cinn oíra go bpuarí raó an duine deoíra deapóil
 reo 'n-a luige roir na bhráitlíní neamghácaá.

Nac mé íinne tporo agus comíac leó! Nac mé
 íinne comíeaoé agus comínt leó! Síle mé bpeit
 ar ceann díob agus an síle agus an bpeí agus an ruí
 fáirgeao ar; aét d'éaluí pé uam. Ní raib don
 bpeit aam aír, aét an oiríne ír beao aam ar maíde
 íríne. . . .

Aét ní túirge d'éaluígeao ceann ná tígeao
 ceann eile, bí i bpaó níor meara, 'n-a ionao. Síle mé
 ían aír d'abairt oíra oíe maí ná donaróe: anní
 d'éirí raó dáraó dána ar raó. Da gíall le rcaá
 deamán magamíal íao dom' cíapao agus dom éraó. . .

Bí an lá aí gíallao. Ní raib don gíor aam coíraó

a d'éanam. Is beas náir rgar mé go deó le b'ráicléinib
mine, le ballaib bána, le cigtib teólarde, le leab-
acáib compóirceamla, clúmaige agus imteact le
comnarde d'éanam faoi 'n r'péir arís—áct tuit néal
orm, don néal beas bíveac pánae amáin.

* * *

Dúirigeaó mé de zeit.

Tionntuis mé ar mo taob. Cuir mé leatcluar
orm féin. D'facaí dom sup buailead ruo éigin i
n-ágaró na fúinneóige.

"An báirteac móir," arfa mipe liom féin. "Cuma
liom má d'éanam ré clasaírc. Ní éiréócaró mé moiu
ar éor ar bit," agus tarrmags mé na héadais leaptan
'mo timdeall.

Toraig mé ag cóipeam annrín ar eagla go dtiocfaó
reannáma an mí-cóvalca orm arís. Níor támic. Tuit
néal eile orm. . . .

An torann ag an b'fúinneóis arís! Céaró bí ann?
Bí mé ró-leirgeamail éirge. Bí mé ró-leirgeamail
rúil féin orsaírc. Áct cuir mé cluar orm féin i
n-aimdeóm mo tola.

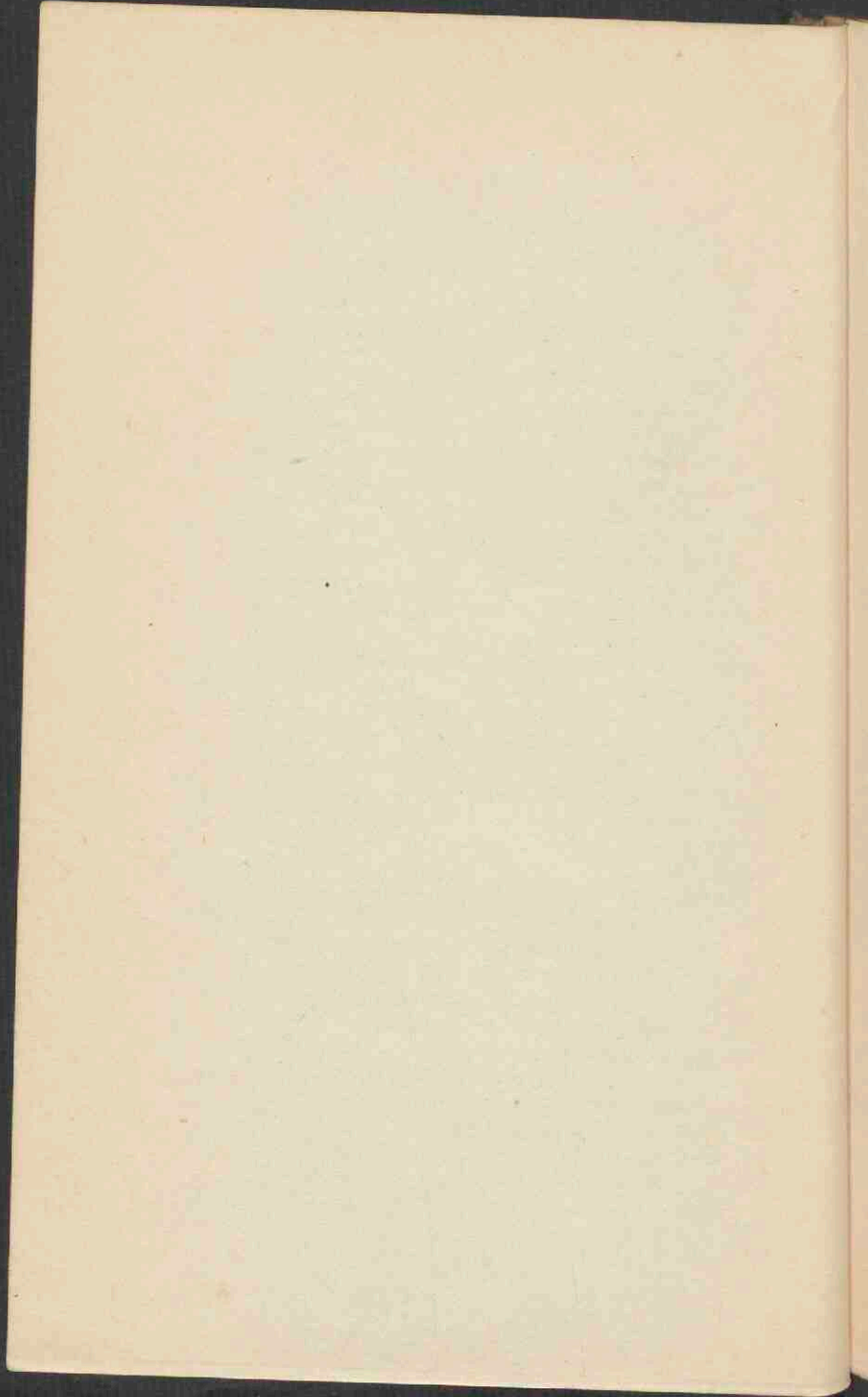
Ní'l don b'heiteamnar ag dume ar gluarpeacó amrpe
roir córlaó agus dúirpeacó dó; ní raib fíor agam
cé'n t-acar d'iméig go dtámic an torann arís. Áct
támic pé. D'orfaíl mé rúil. D'orfaíl mé an trúil
eile. . . .

Bí dume éigin amuis ag caiteam samín leir an
b'fúinneóis, ag iarrad mé dúirpeacó. Ní ní mo
beannaórc fuair an dume rín, veim-pe leat. . . .

Cualar an glór amuis, glór mná. D'aitnígear a glór,
agus nuair d'aitní, dúirígear i fcearc. Ní beaó "Dia
le m'anam" ráóte agat go raib mé ar an uirlár;
áct veim mo mionn agus mo móro nac n-éiréócaim
ar an leabard b'peas rín ar don glór eile dá b'fúil
ar an raogal.

Áct ipe—cé clirpeaó uirín?

AN DEAN BÍ AS AN BÉINNÉIS

AN BEAN BÍ AG AN tBUNNEÓIS

AGUR cé buailfeadh irtheach éugam aet an baint-
peadaic Uí Eadpa! Bí sí ag féachaint níos óigeanta
ná connaicear í le fada an lá; ír beag an ceapad
béad ag duine go raib cúis bliadhna déag agur trí
piéir caitte aici, go mbéad bun-cior na sean aici dá
mbéad fábad aici le n-a leitéir; go bfuil a hingean
agur ingean na hingine n-a mbaintpeadais ra teac
céadna léiti.

“Cuir an t-apal faoi'n scáip,” ar ríre.

Rinnear sin san ceirt a cur uirthi. D'aitneodá go
raib fuadair éigin fúiti, go raib sí le pur éigin neamh-
shnátaic a déanam. Bí luirne beag n-a sean-ghuair
caithe, agur lomni artheac faoi n-a fúil. Connaicear
an lomni céadna sin faoi fúil ghriúige rsoile béad ar
sí shiom contabairteac déanam. Níor cuirtear don
cainnt ar an tpeanmnaoi faoi ábair a meróir. Tá
aitne níos fearr ná sin agam uirthi; tá ré doilíg sún
a baint arci—acé nac n-innreodair an amriri dom é?

Shuair linn beirt ar an scáipín arail, mé féin
agur an tpeanbean a raib an meróir rúnda n-a ciorde
iréig. . . .

Bí an dúitec éaric orainn ag fáipró linn. . . .

Shian burde an foimair ar éirge i n-áirde ra rpeir;
an gleann agur an macairé 'n-a loic órda aici; an
craon ar leatcaob na rúge n-a dealb órda aici;
rlamanna de folur burde órda dá scarteam aici ar
épaob agur ar féig agur ar billeóis go sceapá go
raib an raozal órda tagta. . . .

Bí an t-apal ag imteacé leir n-a foda. Doibnear
ormpa go raib mé beo beaturdeac a leitéir sin de
marom iongantac foimair; doibnear ar an tpeanmnaoi
bí le mo éaob—cé'n fáit go mbéad an t-doibnear
sin uirthi agur an raozal bhónac éar sí agur bí dá
caiteam aici?

Agur is cinnce go bhféadfaí raogal cráidte tabairt ar a raogal ríú maraí an ciorde eastrom ós bí aici. A fear cailte pul a maib rí deic mbliadhna fícead. A clann mác ar pán agur ar fuairreamh an traozail uaiti. A hingean agur ingean na hingine n-a mbaintreabais fa teac aici—triúr baintreabac 'n-aon teac amáin agur eapraontar agur clampar eastroma triúr!

Marac go maib a curd réim de máom an traozail reo aici is dóca nac bhféadfaí rí beic com óigeanta ciordeamail is bí. . . .

Deapic mé go zéar uirru agur an beirt agamh 'n-ár ruidé le taob a céile ra zcáirpín arail an lá burde fozmair rin. Feirtear an Donnais bí uirru—zúna maic de'n treamfíoda vub, clóca vub beannaí ó'n treamaimpín, doméad péacac, rreacáirí go maib ciuimair óir orra—acé is ar éigm tiubarta an méro rin faoi deapra leir an meangad bí ar a béal, leir an tuirne bí n-a zruad, leir an bfuadar airteac bí fúiti.

Cuadamar tar an teac mar a maib comharde uirru.

D'fuarar d'aitne uirru nár maic léiti go bpeicrde i ar an zcáirpín arail. Bí rean-rzác fearcainne aici a maib méad valbarde ann; éroc rí ór a cionn é ionnór nac n-aitneócarde í—acé, ár nois, níor cuimnis rí, an bean boct, go maib aicne ag zác vume ra bparáirde ar an rzác fearcainne rin!

"Silim nár factar mé," ar rípe nuair biomar beagnac tar an teac.

"Is cinnce nár factar," arfa mipe, acé níor dubairt mé léiti go maib mé deapbta zur aicnigead í má bí aon vume ag an bpuinneis.

Mi-trácamail go leór támic ré irteac i zcloigeann an arail go maib a dótam de fodar lae véanta aige. Cuir ré a ceann faoi. Cuir ré a iarbail beag rzáinte. Zear ré i lár an dótair.

D'éirigear réim 'mo fearam. Zugar trí nó ceatar de buillib de mo bata oisim 'rha hearnacáib dó. Ní deáirna ré acé na cluara a bogad. Ní bogfad ré na copa dá mbéim leir ó pom!

D'éirig an treambean n-a fearam. Zug rí an rzác fearcainne dó 'rha hearnacáib clé, agur bí an beirt agamh zá leatrad go sabamar tuirreac.

Zlacamar comairte le céile annrin.

“Feárr dúinn riubal,” ar rípe.

“Óspuil bealaé fada romáinn?” arfa mípe.

“Deoí fíor agat é sin luac go leóir,” ar rípe agur
sreamuig rí a dá slob ar a céile ar eagla go rgeitfead
a pún uaiti.

Bíomar ar tí cuirlinge nuair támic aetú meóim óuir
an aral. Craic pé a ceann. Coppuig pé a éluara.
Dog pé na cora. D’iméig leir n-a éoranáirve.

Níor féadar púnnodar tadbairt do’n treamnáoi
méirúig bí le mo taob leir an ngluairaeát bí faoi’n
aral, aét bí fíor agam go raib a ehorde coppuigéte, sur
taicnig an marcardeacé tar dárr léiti. Bí a ehorde
éom nóg an lá burde fogmair sin ip bí aon lá le leir-
céao bliadam. Dá bfeicéi mé féim agur an bean ra
seáirín arail, ípe agur a lám faoi mo éom ar eagla
do ’otuitfead rí, a bomead bpeáig Doimnaig anuar ar
a mala clé leir an luarsán, gáirvó ar a beál, gairpe
faoi n-a púil, an uúitce tarit oráinn ag gáirvó linn—
dá bfeicéi rinn, ní filteá aét go raðar gá fuadaé!

Agáinn bí an sream agur an ríóir! Agáinn bí an
sleó agur an sliondar! Mé féim agur an treambean
méirpeacé bí n-a baintreabaig le ór cionn leir-céao
bliadam!

Cuir rí focal ’mo éluair.

“Tá mé le puó a véanam moiu,” ar rípe, “nac
nóeáirna mé le leir-céao bliadam—puó a ceapar nac
nóeáirpanm aríir go veó. Tá ehorde agur mírpeacé
agáinn moiu. An óige ag teacé ar air. . . .”

Bíomar ag seata sruir arbaair. Cuir rí iallaé orim
corg a éur leir an aral rígoránta. Cuirlingeimar.

* * *

Bí an t-arbaair ma éruacáib ann. Dubairt rí liom
an cárr a loctad. Curoig rí féim liom go tream
agur i coppuigéte go móir ar fead an acair.

Bí fíor agam go mba le n-a hingim an t-arbaair agur
an sruir, go mba curo ve’n máoin móir iad, v’féig a
céile aici nuair fuair pé báp. Aét cé’n obair bí ar an
treamnáoi! Nac raib a raic luic oibre aca timceall
na háite le ualaé arbaair tadbairt abaitle dá mbéad
gábad leir? Agur cé’n éainnt bí uirru faoi “puó a
véanam moiu nac nóeáirna rí le leir-céao bliadam?”

Loctuirgead an cárr leir an arbaair. Amac linn an seata.

Bí an t-apat ag iarradh an bótar abairte tabairt air féin. Níor leis rípe úd.

“Cá bhfuil ár dtriall anoir?” arya míre.

“Ar an maraó—go Cill Eoghán leir an arbar reo a díol.”

Bí iongantar oim. Ní raib gádh aici leir an airgead, agus ríú ar dul ar an maraó i,—bean paróib, bean mhórcuirteac mar i, le ualac beas ruarac arbar! Céard bí uirru cor ar bit? Cé'n fáct go raib rí com corruigte rin ó maroin?

Bí an rgeal ra muilinn oim. . . .

Díolamar an t-arbar.

Tug rí irteac go teac órta mé. Bí airne uirru ran áit agus reólaó an beirt agam irteac i reómpa raoi leir. Pághad dá glome ór ar scoimair amac. Díar rí de'n fion. D'eirig rí rmaomteac.

“Leitcéad bliadain,” ar rípe, “leitcéad bliadain ra lá moiu! Nac raóa an t-acar é!”

D'eirig rí n-a corc. Níor cuirtear irteac uirru.

“Ní deámar a leitéro ceana le leitcéad bliadain,” ar rípe, agus rílteá gur léiti féin bí rí ag camnt, “agus ceapar nac noéanpam arir go deó é. Ualac arbar a goro agus a díol agus an t-airgead a caiteam i oteac órta le fear. . . .”

D'féac rí oim go géar.

“Agus tá tura ancóramail leir ran éadóan,” ar rípe, “acó go raib reirean n-a fear níor bpeágtá ná tú. . . . an fear rin bí agam-ra. . . . Leitcéad bliadain ra lá moiu—ní raóamair pórtá an uair rin—o'iméig linn ar an maraó le ualac arbar. Caiteamar a luac ra teac reo. . . . níor fíleas go noéanpam a leitéro arir coróce. . . . acó ar maroin moiu, nuair cummigeas ar an lá rin d'eirigeas ós arir—”

Rug rí ar lám oim. Bí deór raoi n-a reanpúil.

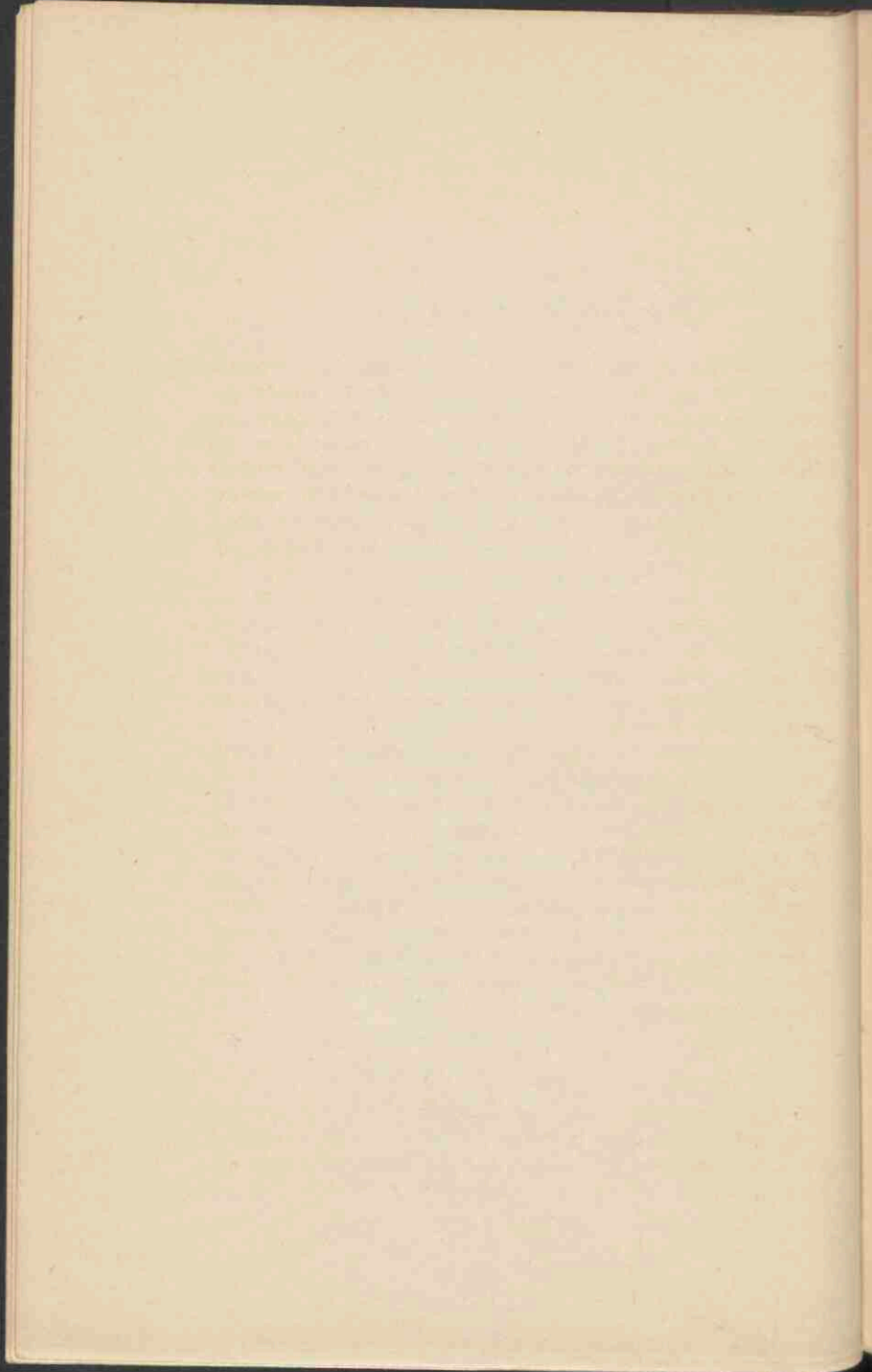
“Leitcéad bliadain! Slán beó leir an lá úo! Beannaóct dílip Dé le n-a anam. . . .”

“Ámén!” arya míre.

“Tá tú ancóramail leir, ancóramail ar raó,” ar an treanbean agus bpiread n-a glóir.

Níor labair mé. D'páirg rí mo lám, agus d'féac uairi riar go biónac tar na bliadantaib. . . .

ꝥꝛeꝛð ȁoꝛðꝛꝛꝛ

PLEADÓ DOIBHINN

Nuair d'fás an tseanbhean mé liom féin sa scoill, tóraig mé a's obair ar mo míle díctéal, ionnór go mbéid an dá éirí ar lár a'gáin pul a b'fillfead sí. Nac mé d'obair! Ní raib an ráb túsar liom ar marom a'c go dona; dá mbéad a fíor a'gáin go mbéad a leitéir d'obair le déanam a'gáin ír cinnte go mbéad oirnéir níor féidir a'gáin—a'c an gléar seárréa reo! ní fíor dom cinnte cé méad mallac't móir túsar air pul má bí mé don leatuar beas amám sa scoill.

Damear díom mo cóta a'sur mo b'ógá mar bí an áit 'n-a bogac bárdte faoi mo coraib. D'fáirg mé an eirí faoi mo com. Éróc mé ruar mumeilí mo léine. D'fórgail mé an b'ollac. Cuir mé na cora i 'taca. Bí allur liom pul má bí an seanráb ó'rtlac írteac san ádmuro éruaró.

Ír beas iud nac ndéanfainn ar son na seanná c'éadna. Dá n-iarrao sí orm t'oro eúr ar fátae na 't'pí gceann, ná cuairt t'abairt ar oileánab allta na Mara Reóite, ná don g'niom eile gairge ná gailte déanam ír cinnte go b'réac'fainn leir go fonnáir. A'c mé fásáil anníom liom féin, i lár na coille e'raobairge, a's eúr allur mo céirre cnám a's iarrao dá éiríom toir-teamla a leagad le ráb san maít! A'sur san fíor ó neam a'gáin ce'n fáe ar eúr sí an obair móir ím orm, nó ce'n g'no bí aici de na e'ranab mallairge c'éadna nuair béirí leagta a'gáin!

* * *

Fear leirgeamail mé ó d'úctar. D'féidir liom go móir fada beít 'mo fúrde ar élarde a's féacaint ar luét na niomána ná írteig i lár na páirce; ír veirre liom beít 'mo fearaín i seárréadain a's b'ieatnuagad ar

na gairníú agus obair ná beic ar úime aca; is doibne liom beic caithe ar éinim mo úroma ar pláiríis mím éadonais, lá burde bpoallac raimharó, agus féadaint ruar uaim rna rreírteib san raic na rruige le déanam agus aic beic agus breaicnú ar na néaltaib móra ómraíca agus rnam taric ór mo éionn ná son obair dá breaíparde éur oim. Tuigfeair ó'n méro rin cé'n éion bí agus ar an treamnaoi uarail máoríca éur agus leasó na seirann mé sup éait mé uair a' éluig ar a leasó san rreic a leigint, san anal ruaimneac páirta a tarrainge, san lám te aca a folcaó agus mé agus searriac agus ríor-searriac san por.

An t-allur rin! Níor éur mé an oiréac allur rin ariam éana, agus ní déanrao arir éoróce é, pé ar bit bean iarrrar oim é; aic ipe—an treambean uairneac módmáil rin dá útuig mé éion—níor éur mé uirri ariam, agus ní éurfeac uirri éoróce má págan Dia an tgláinte agus.

Aic cé'n úruig dá mbéac a ríor agus cé'n pác ar éur rí an obair rin oim!

* * *

Bí mé dá uair a éluig agus obair agus an uile amur dá útuigaint leir an ráb, is agus uil i laige bí mé. Bí mé tuigta traócta. Is ar éigim go raib ionnam rearam. Éait mé uaim an gléar searrica agus ú'féac mé ar obair mo lám.

Uaim mé traicínin agus páic mé irteac é ra rreic bí searrica agus san ádmuro. Ceirre órrolais—ní raib de úoinneac ra rreic aic an méro rin tar éir mo raótar. Agus tpois eile ar a leasó ann!

Uair úro-uirneac mé. Ní béac pé 'mo éumar an dá érann rin a leasó dá searriann an lá raíca teó. Déimn náruige go deó mara breaíparann an obair rin déanam úo'n treamnaoi dá útuig mé éion.

Bí fonn oim uil ar agus leir an obair arir, agus san rreir bí go mbéac érann úio ar lá agus. Mara nreáina mé rin, agus úomuirgim nac nreáina, ní ar an toil bí an loic aic ar an seolann. Bí tulcán réarriar i n-aice liom. Éait mé uaim mo éuro oirnéir. Sin mé mé péim ar éinim mo úroma ar an tulcán go leirrin mo rreic.

D'aoibinn beir annsin as féacaint ruar uaim ar an rpeir sorm éirí duilleabair na sormann agus san faic le déanamh agam ar an raogal—fead, san faic le déanamh agam ar an raogal, mar ní féirip le duine ríit a leigint ná ruaimneap a glacad i sceapit mara bfuil pé 'n-a cumap leigint air nae bfuil don ceo le déanamh, a se féim ná as don duine eile, ar an raogal reo. Náma do'n truaimneap an imirde. Cuireap féim ruar as an námaro sin agus mé 'mo luige ar énam mo broma ar an tultán féarimair. Ní filteá so ruar epann le leagad, ná faic eile le déanamh agam an lá bried burde bprotallac sin.

Leitirgeal bí uaim, leitirgeal maic ionnór nae mbéad oim tuillead alluir a tabairt. Bí poll doimn agus uirge n-a tóim i bpo gur dom: dá rraoilim an ráb malluige pior ann ní béad oim buille eile oibre déanamh ar fead an lae—acé ar ndóig annsin, béad an tpeanbean dóir dá utug mé sean san a curd epann. Naicein carad timceall ar mo lámh agus a leigint oim sup sormuigead i—cuimnigeap ar an sceapit sin rpeirsin, acé bí an loet céatna, agam air ip bí agam ar an scead ceann. Cail mé an eporde nuair rmuaimigeap so mbéad oim an obair diabalta sin déanamh. . . .

Bí rraota reangán i n-aice liom agus raotar mór oira. Tráitnín bán peorairde bí ruar agus anuar le dá órolac so leit ar a paro agus iad as iarrad é tógail agus é tabairt leó ar iomcuir. Bí maerluag mór díob ann agus ní ruar neac díob nae ruar ar a díceall. Nae ann bí an ruar! Nae iad d'oirpug so fonnimair! Ip beag nár leigear liug comgáradair nuair d'eirpug leó an tráitnín éradad ruar agus breit leó!

“Nár dóir duit náire beir oir agus com leirgeamail rradanta ip bí tú féim?” deir tura.

Ní ruar náire ná ceann raor oim agus ní heol dom cé'n fáe so mbéad. Céapap agus cuimnigeap so mba mallacé ó Dia an obair ó túr, agus so mba deagshiom don euro dí rraolacé tapit—acé ní túirge ra maetnam sin mé ná bamead seir aram.

Cualap glór na reannná eugam anuar agus amrán fá gabail aici. Ní ruar pí le peiceal agam, toirg na epainn beir ra mbealac, acé d'eirpug mé de seir agus

éirimar ar an obair go dícheallac. Céaptá naé faib
rábadoir ann go dtí mé.

Naé aḡac bí an rmaect oim a feanbean maorba!

* * *

Bí sí buailte liom rui ar tósar mo ceann.

“Aḡur tá tú aḡ obair ó fom,” ar pipe.

“Go dícheallac,” arfa mire aḡ baint an allur
de mo bairir le cúl mo láimhe.

Anrinn leat na rúile oim. Ní léiti féin bí an
treatnbean aet bean ós dóigeamail a faib dá rúil
duba foillreaca aici aḡur rruḡto an ḡrinn i bpolac
'n-a lár iriḡ i n-donotiḡ léiti.

D'iongantac liom nári cuirtead an bean ós i n-aithne
dom. Aḡ ceapad go faib aithne aḡaimn ar a céile
ceana bí an treatnbean, filear, mar bí aithne rúil aḡam
ar an óḡmnaoi, aḡur fean millteac aḡam di le dá
bliadain, ḡr ḡur feacain rí mé i ḡcomnarde. . . .

“Aḡur tugaamar beaḡán bró aḡur diḡe linn rreirim,”
ar an treatnbean, “aḡur beir flead aḡaimn annreo
ra ḡcoill.”

Bí cliab móri ar an talam ioir eatorra, aḡur naé
oim bí an t-ionḡnad nuair d'orḡluigead é. Sean ḡac
diḡe aḡur nuad ḡac bró ann. Ní béinn aet doo'
ḡriogaḡ dá n-abramn cé na milreám aḡur na biaota
borba aḡur na diḡte meirḡeamla bí iriḡ ann.

An faid ir bí mé féin aḡur an bean ós ḡá mbaint
ar an ḡcliaḡ bí an treatnbean aḡ cup di ór íreal:

“Lá ḡrème, lá brocállac mar an lá moiu táimic
mé féin aḡur an fear pór mé 'n-a diaḡ rim irteac ra
ḡcoill reo i doiraḡ. Aḡur bí flead aḡaimn le céile
ann . . . mé féin aḡur é féin—aet go faib fean-
bean i n-donfeact liomra—aet bí ciall aici, aḡur rḡar
rí linn com luac ir bí an flead cairte. . . .”

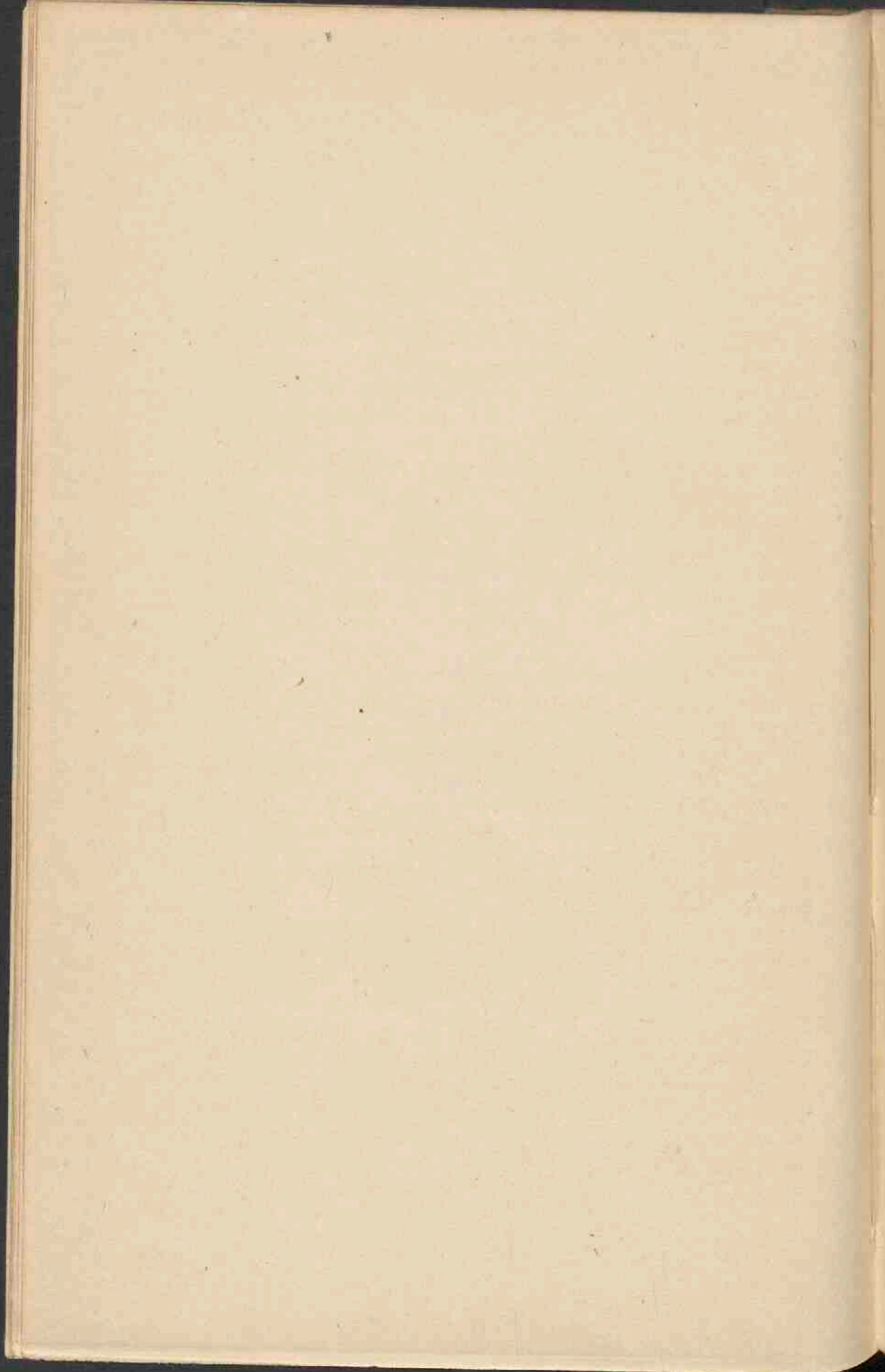
Leis rí oina.

“Ir faida an t-acar leit-céad bliadain,” ar pipe,
“aet tá rúil aḡam go bpuil an oipead céille aḡamra
moiu ir bí aici ríud an lá rim,” ar pipe ór íreal.

Bí rreirim; mar ní túirḡe bí an flead cairte aḡaimn
ná o'éaluir an treatnbean uaimn.

An fear naé noéanraḡ ruo ar a leitéro de mnaoi
érima tuisḡionnaḡ ar noḡis ní featorá fear tabairt
air ar cor ar bí!

ВЕРИТ РАДИ СНАНН

BEIRT PAOI CRANN

Ní túirse rḡar an tpeanbean linn ná táinic eutalaét
 oim péim. U'factar dom sup tuis an bean ós (nac
 euma díob anoir cé ní) aét b'factar dom sup tuis rí,
 céaró bí 'mo éporde agus 'm'aigne le dá bliádam so
 leit; b'factar dom sup tuis rí cé'n éaoi a mbinn as
 thát léiti de ló agus d'oirde—agus má tuis bí iongnad
 oim nári glan rí léiti ar an áit. Bí trát ann agus
 tiubhann m'anam o'neap comrárd beit agam léiti—aét
 anoir, ó buataó le céile rínn, iriḡ i lár na coille
 craobaige, an t-éan ar an gcraoib agus an ḡrian ar an
 rpeir, níoir fan éporde ná mínead agam aét mo 'dá
 rúil ráitte ra b'pó agus luirne nac gnátaé 'mo
 ḡruad.

Bí rípe ann agus i as obair ar a vitdeall as iarrard
 iarrmaí na fíerde caitead a bailiú agus a cup irteac
 ra ḡclíab mói tuis an beirté ban leó ar éaét irteac
 dóib—bí an eutalaét céatna uirru-pe ir bí oimra,
 ní míre tuis paói deara é aét lonvub bí éart ann as
 iarrard a ḡreim péim baint amad d'éaluḡ rúil
 liom-ra i ndiaró an éim reo, agus péacaint méar faiteac
 dá d'ugar ar an mnaoi, bí le mo éaob, céapar so
 raib an rḡad airteac agus an náipe banda céatna
 uirru ir bí oim péim.

Sil mé camnt a déanam ionnór so pérdceócarde
 beataé dúinn beirt; aét teip oim, teip oim glan, agus
 éuaró amare mo 'dá rúil i n-aimpérod 'n-a tiuḡfolt vub
 cap.

Ulaoi do'n folt rínn dam an camnt agus an t-ug-
 daráraét díom, don ulaoi beas amán bí ar pán agus
 ar puarpeam ar puó a baicir tiocad
 rétope beas de ḡaotí fionnpuar na coille agus tóḡtaoi
 an ulaoi rínn, rḡartaói na ríbi bí ann ó n-a céile ionnór
 nac mbíod don éoramláét ar aét néaltós rḡante
 bead ḡá r'póicead as ḡaotíib uac'tapaé na rpeipe.

D'féac mé uirru le mo dá lánfúil. Síleas go raib
sí ar tí labairt liom; bíor cinnte go mbéad ríéal
mór aici dom, cáir b'pior nac n-abrócaó sí liom nac
raib don nro as déanamh imhíde ví ó carad le céile rínn
dá bliadam go leic ó foim aét go mbuailprde
le céile arís rínn.

Aét níor labair sí. Cútalacé bí uirru díreac mar
orm féim síleas—marac s'urab ead, tuise mbéad píora
de b'piorga dá b'píreac asur dá b'píreac roir na méaraib
aici? Féar béad as féadant oraimn beirt ó bárr na
s'errann, tíubraó pé an leadaí go mbéad míre asur íre
rárta ár raogal asur ár píoraídeacé tabairt ar d'ume
éigim éacé le cur írteac oraimn.

Asur rínn beirt as t'núc le focal ó'n d'ume eile!

* * *

Bí píora de éipín ar an talam i n-aice liom—bí ré
com maic ar noóig leir an b'píora de b'piorga bí as an
mnaoi—asur corpuigeas dá b'píreac asur dá b'píreac
roir mo méaraib, díreac ar a nóir féim; aét com uam
ír bí mé dá déanamh rínn, asur le sac carad asur sac
líbad tíubraimn de, tíocraó r'raoimeac nuad 'mo
éann asur níor bain don r'raoimeac díob aét le mnaoi
na s'puaige d'uibé bí le m'air.

Séim na r'raoimte reo, asur an corpu éorde bí
'n-a d'ceannta focla raóa píleacé: asur ó'r pur é
nac r'péorígeann cútalacé mé aét d'fan an líomacé.
éile, épéig an cútalacé mé aét d'fan an líomacé.

Aét má d'fan féim, ní sílpeá s'ur fan, nó go raib a
leicéio asam ariam—cé'n éaoi go b'péaró líomacé
cainnte tabairt ar éannt náir d'ubraó ariam, le cainnt
náir r'gar ariam le béal an d'ume? Dá n-abpíreacé
an éannt bí 'mo éann cúirprde iongnad ar a lán.
Cúirprde uacábár b'péorí ar an mnaoi áluimn bí le
m'air dá n-abpíam leicé an éannt rínn.

Táimic an éacó curo dé'n éannt rínn ó éporde, 'mo
béal 'dom burdeacár. Ír beas náir éaluig rí óm 'béal
amac. Dá b'péaró r'raoimn labairt i n-aon ceanga náir túig
píre beirinn ar lán uirru asur cúirpínn díom ar an
d'óig reo:

A bean doibim, a bé na s'puaige d'uibé asur na rúl
mbos deórac, a amhí éuim cútalacé s'aeóacé, tá dá

Bliaðam go leit de bliabantaib fada ampeóiteac'
intigíte ó conmaicéar i dtorac tú 'do furde as ceann
céibe i gConnamara lá breáx earraicx agus suan na
marone 'doo' mairiú—agus dá mbéad pé 'mo éumap
labairt leat an marom rim (agus tuigeann tú péim
cé'n fáé nár féadap é déanam) dá mbéad pé 'mo éumap
labairt leat an marom rim, déarfaim leat nár carad
ariam liom i n-don ball, áilneacé cuip doibneap ar mo
éporde map an áilneacé atá as baint leat-ra, a áilne
na háilne.

Níor dubrap an éamnt rim síó go raib fonn oim é
ráó. Ní déapna mé acé an píora de bpiorxa do bpuzáó
agus do acbpuzáó agus do bpupead toip méapab na
mná éaicéam éuis an londuib daibip bí ar loix a cota.

Rinne rípe záipió. O'éipix rí, agus pul má bí pé
o'uam agam focal a ráó o'éaluix rí uaim map o'éalóc-
ad marde xpéme.

* * *

O'éipix mé péim. Áp noóix, ní raib ran éalóc rim
acé cuipead éum tómardeacéa agus loixardeacéa—
nac raib pé de raé oim ná de maic ionnam dúl 'n-a
diaró, an éutalaéc rxaóilead oíom, an éutalaéc baint
ó n-a éporde-pe, agus innpeacé oi le foelaib agus le
gníomapcaib cé'n upraim bí agam oi agus cé'n sean?

O'intig liom ap a tóip agus éporde lán 'mo
éliab

* * *

Ní fada ap an tóip mé go gcuatar an glór bantá
agus amrán dá sabail as an té ap leip an glór. Bí
an glór rxaéam maic uaim agus leip an riubal bí fúm
agus leip an innrde bí oim breic ap an oimnaoi, níor
tuxap faoi deapra sup glór peannná bí ann.

Acé b'éad, agus támic mé ap an tpeannnaoi tux go
go oí an coill mé san móran acáip.

"Suró," ap rípe.

Seilleap oi: Áp noóix níor féadap san é déanam.

"Cá'p fás tú Eiblin?" ap rípe—agus támic acáip
éporde oim go raib píor agam cé'n t-ainm bí ap an
mnáoi áluim rim 'n-ap cuip mé an rpeip móip.

"Eiblin?" arsa mire.

"Sead," ar an t-reanbean, "ar éuir tú don éamnt uirri?"

D'airtead liom sur éuir rí an éirt rín orm: fear fásáil faoi bun crainn i lár coille craobairge agus bean áluinn le n-a coir agus annrín fiafhuise de ar éuir ré don éamnt uirri! Má bí cuálaect agus náire orm i gcurdeactain na mná óise, is mó ná rín an náire bí orm nuair doob' éisim dom a ríad nár labramar focal le céite.

"Níor fás rí focal agus," arsa mire, "a háil-neact dam an éamnt díom . . ."

"Ó éirí an t-reanbean uasal máorúda rmaointeac Rus rí ar lár orm.

"Is maic sinne tú san focal a ríad," ar mire.

"Tuise?"

"Ná bac le tuise, act riudal leat liom-ra go bfaig' muid i. . . ."

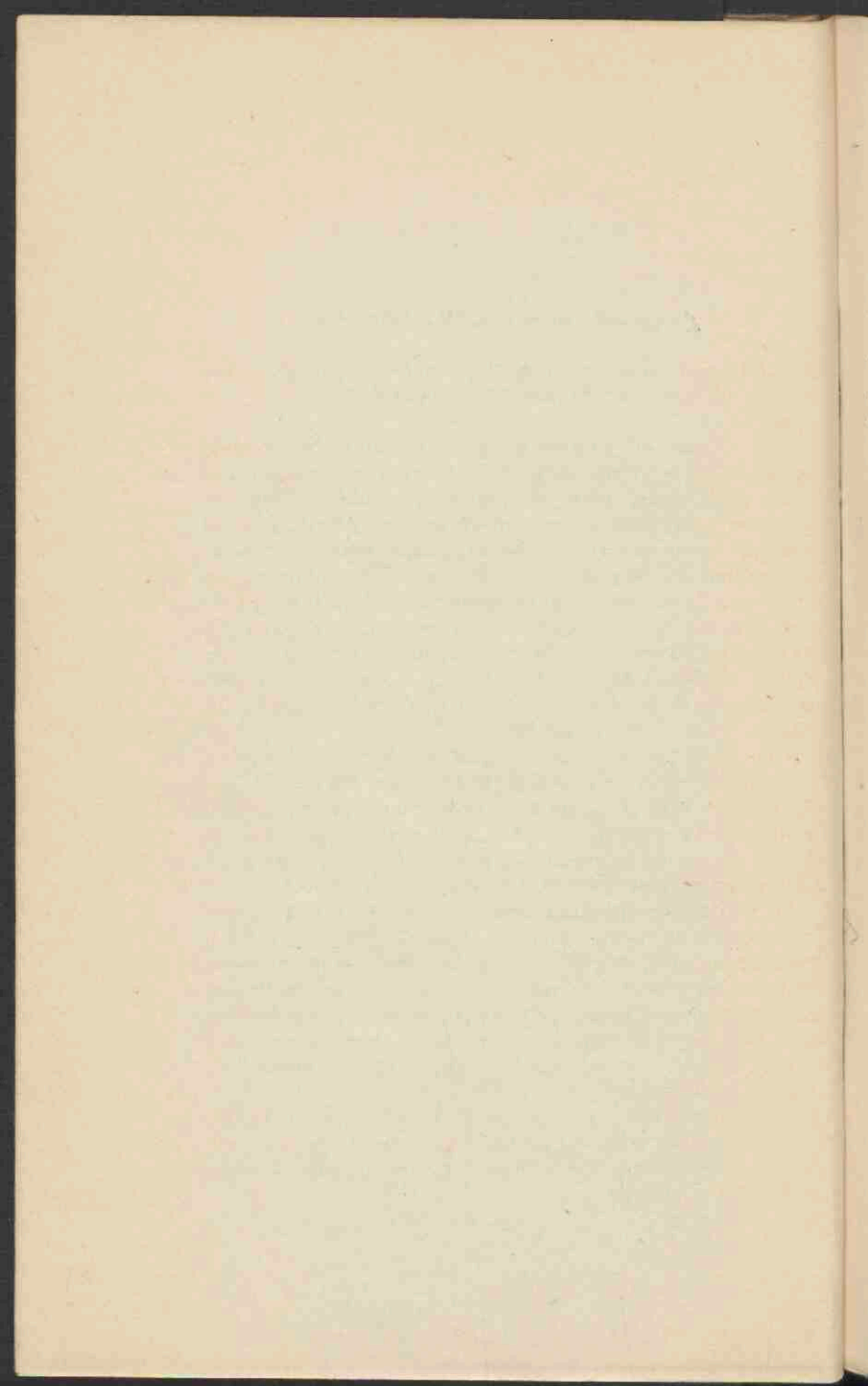
Rinnead rín.

Faoi bun crainn rriocad i as ríleat na rúl. Níor labair an t-reanbean léiti act coruis rí as camnt léiti le comaircú.

Níor labair féin ar ndóig: dá n-abrainn don mur deirfinn:—

"Mo truaig tú a bé áluinn na rúl noub náir bhonn Dia camnt ort—a áilne na háilne, is truaig liom do ríeal go bfuil tú do balbán donraic ar an ríogal reo."

AN SEAN-COITÉAN

AN SEAN COILÉAR

Bí comharde oim le goimro i seancoiléar ar gualainn énuic, áit nac faib dume ná deorarde le cupi irteac oim.

Ácť ní faib mé i bpaó ann go faib cáirde mo dóctain ađam. D'éirig mé mói le mioltaib na háite roir beag ađur mói, leir an rproeóigín dána, leir an dpeóilin beag bíveac, le lonroub an žuib burde, leir an rmołac bpeac-donn, leir an ngealbán aépac; ađur do éornuiginn ar an reabac alpac iad, trác éumnuigeacó riad uile tairt oim leir an mburđar aráin o'páđarde i noiaró mo béile cáiteam. Bí sean-úblacán ann, go faib ciall na reacť ruacó n-a céann, ađur nári labair aruam ácť uair bí žábac mói leir; ácť ní meallpacó son mílreán an sean-peallramnarde rin ar an bpoil éramn 'n-ar cáit pé a faođal.

Ácť na héanlaré eile, ní faib rđat ná eagla oimá rómam-ra nuair bí tamall cupéa díom ađam ran áit. Go veimín leir an žcaoi bailigeacó riad timceall oim, ađur a ceól péin ađ žac éan díob, filcéa go mba de bunacó na n-eite ađur na ngob mé péin, nó go faib žaol žairro ađam leir an tphoéť rin, ar a lađaró.

Bí miolta ceirpe žcoi ann fpeirim: bí iorpacó ruacó n-a comharde rna éramnaib áirca bí taob toir de'n coiléar; earóđ élipde i žcaimán cloé, ađur muirigín mói lađ air; nead i dtom ađ cmeál luic nac bpeictear ácť amáin i n-áiteacáib iarđcúłta faoi'n rpeir, ađur cúis cinn de lucóđaib óđa de cúram air péin ađur ar a céile; comín faiteacó nári péirótiđ rołur na žréime leir ácť an oiméacó leir an ublacán péin.

Na beirótiđ ceirpe žcoi reo ip mó cúir éruoblóro oim. Ní faib riad caréannaé liom éop ar bíť go faib mé rđacám maic ran sean-coiléar, ácť de péir a céile rinne mé cáirdear leo.

Toruis mé ar an gcomhín agus — aét caiteiró mé
innreáct go beáct cé'n éaoi ar eirig mé móir leir an
mbeirídeac ríáctmar rin, agus leir na cinn eile, mar
an gceáona; mara noéanrao é rin, ní tuigsear com
cruair ír éuaró ré orim cozaó cupi orra ra veiread.

* * *

Ar an gcomhín ríl mé an éluain cupi i dtorac nuair
bí cáirvear véanta agam le clannaib na n-eite.

Tug mé raoi veara nac n-éirigead ré amac ar a
poll don oróce go mbionn féin irigis mo mála covalta;
dá mbéinn 'mo fúrde, ní feicfirde é bí ré com raiteac
rin. Go veimín ír iomda oróce a éuaró an creátúr
boct san a féirre mar gheall orim féin.

Bí biolar agam tráctóna le mo éuro tae, agus cáitear
euro ve na bileógaib, amac ag béal puill an comhín.
Rinnear é rin o'don úim le n-a méallaó amac.

Táimic ré. Sáit ré a gob amac i dtorac, mar béad
ré ag balurdeáct timceall. Connactar a ceann beag
veagcumta, agus a dá éluair i n-áirve aise san móran
moille: o'féac ré tairt veiread ír dá mbéad ré ag
riappuige ve féin an raib ré ve mírneaó aise bualaó
amac agus an grian ar an rpeir. . . .

Connac ré bileós ve'n biolar; toruis ré gá ite ar
a fuaimnear—aét ní raib an bileós caite aise gur
cupi ré goa reata air féin. Moctuis ré go raib
náma i bfozur oó. Aét ní raib an náma ró-gar oó.
lean ré ve cáiteam na bileóige, aét go raib ré ar a aise
ar reao an acair. Úr-bileóga biolar! ír oóca nár
cáit ré a leitéro ve féirre ó rinne ré comnarde ra
gcoilear!

An céao oróce eile bí biolar agam rpeirín, agus ní
a ceannaó rinnear. O'fás mé cúpla bileós leat-
bealaig roir béal puill an comhín agus an áit a mbíod
an mála agam féin. Bí mé féin irigis ran mála
covalta (acá ar don vat leir an bfeair glar); aét bí
amairc maic agam ar an gcreátúr boct nuair o'eirig
ré amac ar a poll, agus san fíor aise-rean go raib
mé ra gcomarranaét ar cor ar bit. O'it ré an biolar
bí i ngar dá uacair féin. O'it ré an euro bí leat-
bealaig roir a poll agus mé féin; agus annrín o'eirig

ré d'ána ar fáil, agus tóruig as rpoirt do péin éairt
faoi'n sean-coiléar. An diao marit neamhoitciamta
tus cporde agus mipead do b'féoir! Orde eile,
agus támic ré go béal mo mála agus rgiob ré leir
bileós bi carite pa b'féar; agus sac uile orde 'n-a
diaró rin, tagad ré agus san don faitéior air póimam
aét an oipead ir dá mba crann coille mé.

Da móir an t-iongnad liom i dtorac é feiceál annrin
as béal an mála ar dúipead dom ar maroin agus é
as ite mo curo ar a fuaimnear. San móran moille
bi ré na peata epiochnuighe agam.

Aét an earós—bi eagla orm péin poime i dtorac
agus na rgealta eualar faoi le linn mo óige: an éaoi
'na scaitfead ré rmuigairle nime le duine, an éaoi
'na mbeifead ré ar r'górnao ort agus san a r'heim a
r'gaoilead go mbéad an b'raon deifead de do curo
fola tugta, an r'parán óir díor aige n-a nero—aét
éuala sac duine na r'gealta rin; aét épero mipe
ionnta; aét ir beitrdeac beag deap lágac é, aét an
cporde ceairt beit agac do. Ni raib ré com móir liom
arim ir bi an comín, aét tigead ré éugam le r'heim
ite ar mo lám. . . .

Ladair mé faoi'n luc éana: ni raib peifean an-
cáirdeamail liom arim. Ni leigfead ré dom lám a
leagad air dá munteairige dá r'abamar; aét tigead
ré ar cuairt agam, agus éairtead tamall 'n-a furde
i n-airde ar mo mála éodalta agus mé péin mo luige
iptig ann.

An iorpuró ruad ba doiceallairge díob ar fáil.
D'féoiri sup ril ri go raib mé péin ró-móir le n-a
reannamóir an luc agus an earós; aét ar éaoi ar
bit, ni tíocad ri i bpoirgead veic r'ac díom go otug
mé b'píob dí. Lá dom san mbaile móir, agus éeamuigear
luac dá r'iginn go leit de énois cuill. D'uir mé
curo díob faoi m'riaclaid péin agus éairt mé ceann
díob éug an iorpuró. Da móir é an t-iongnad támic
uirru. Imtead léiti faoi na crannaib árho agus san
cuairt tabairt orm arir éoróce—rin é ceap ri déanam
i dtorac. Aét meall an éno cuill rin i; bi an
éoramalac air go raib ré an-milir . . . tóruig
ri r'á éogant annrin ór comair mo fúl.

Cuiread i dtuigrint dom agus mé ag déanam móir

le míoltaib an tseanóileir go nglacann saé cineál
d'íob b'íob com' péir le conrtábla nó le comairleoir
connoae, aét an b'íob tosgad i gceart. . . .

* * *

Ir airtéac an raogal bí agham féin aghur as na
hammírdóte ra seanóilear nuair d'eirig mé móir leó.
Aét mo léan! Ní ró-fada maíre pé.

D'fágaim mo cúro bíd roir arán aghur feoil aghur
eile maíre d'fágaim ar neamh í, san ceapad go raib
ghourde ná beiteamnac ann. Cúig noiméad imtígte
dom lá, aghur bí leatbuilín glanta. Aghur a d'aoirpe
ir tá an t-arán!

An earóg b'raoac rim, arra mire liom féin; caípró
mé rmaét cur uirru. . . .

Lá eile, cuir mé an lón irteac ra mála aét amám
póinnt cabáirpe bí ceannuigste agham i gcoir mo d'innéir:
ár noóig ir beag an ceapad bí agham, nuair éuaró mé
ar tóir cúpla punnt bagúim le cur leir an gcabáirpe
ra gcepcán, go mbéad an cabáirpe rguabta nuair
d'fillfimm, aét bí.

Mo grám tú, a comín b'raoac, arra mire, nac tú
an cladairpe ghourde, aghur mo cúro b'peit uaim, aghur
a muntearige ir bí mé leat ó tú. Aét fan!
gheob'aró tú luac do fao'air uaim-pe!

Bí oim an baile móir tabairt oim féin lá. Cuir
mé a raib de diaó agham irteac ra mála go cúramac.
Sáit mé irteac raoi'n tom é, áit nac b'peicpead an
trúil d'aoonna ba géirpe dá raib ann aruam é. Síil mé,
nó nac iongnad, nac mbacparde leir, aghur go mbéad
an uile fórt ceart ann póimam ar filléad dom.

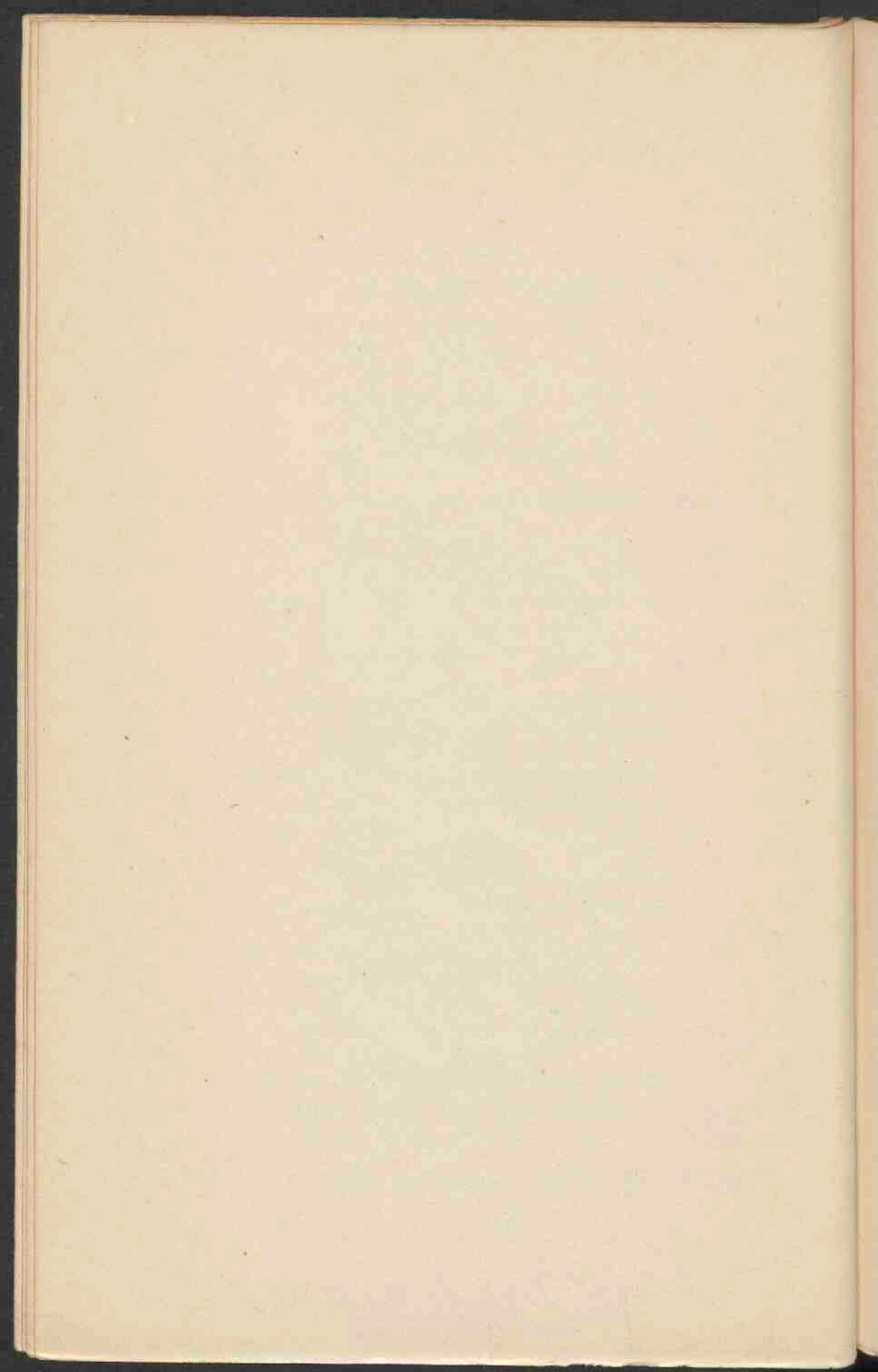
Mo céad léan! Bí poll ra mála nuair d'fill me—
luac dá rfilling deag de mála b'peag covalta millte
'n-aon lá amám! Bí an feoil bí irtig ann millte;
níor págad de'n arán aét an crúrta; an rúcpa féin
—bí pé itte as na bíeamnairgib!

Cuir mé mo málaét orra uile go léir, roir earóg
aghur iorruiró aghur lué aghur comín, aghur tugar na
peaét mionn deag go mbairfimm mo páram arta
uile. . . .

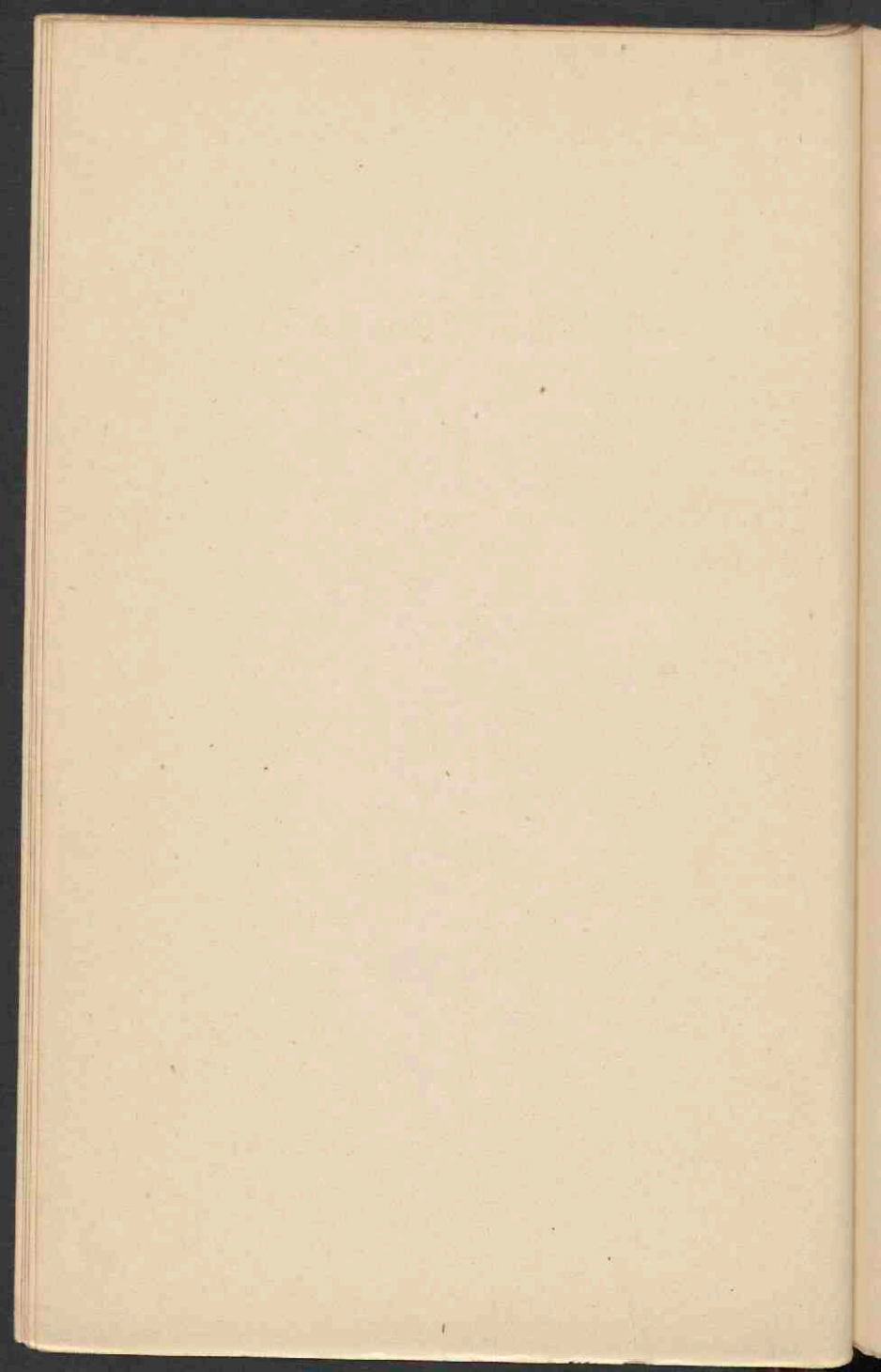
Nuair éamie an comín éugam ar maidin aghur

coramialact air naé noéirna ré uréóro le n-a raogal,
ba beas an fáilte bí agam noime. Síil ré, ir uóca,
sur fonn spinn bí oim nuair muar spem air; aét
nuair éar mé a múneál. . . .

Ir beas an ceapad bí ag don ceann díob so raib mé
éar éir cogad fósairt oppa uile, aét bí.

Снос мо Сноиде

CHOC MO CROÍDE

Siar liom an Gleann, le bhuac an Dá Lóc, 've fíubal
coir gan buadairt gan imníde, aét ceól bheas aobhinn
'mo éporde. . . .

Bí pé cúpla uair nó trí noim géalad an lae, aét
bí solur mo dótam agam ó pé agur ó réaltógasb,
solur áluinn d'raoirdaéta a lion an Gleann. Dá loc
airgeadta aobhinn bí gan Dá Lóc, na beanna boirba
éaric oppa go h-uairbeac faoi solur neamh-faozalta, na
fean-teampuill agur an túr epunn go slan gleóite
i bpad uaim, mar ionháig d'feictéá i mbuon-
glóro. . . . Tríó an feanpoitic éuadap, le h-air an
túr, agur nuair éualap an gaoit ag caomead pna
séasaisb, d'fáirs mé an cóta móp mo tímceall, bam
mé pad beas ar mo coirméasaisb, agur marac go bfuil
oim an fípinne slan impeadé veirpinn gur gab uaim
mé agur gur bain mé ar pna fárgaisb. Aét ní amlais
tápla.

Rinne mé an bealac riap roip an dá loc, agur ar
bhuaé éuaró an loca 'dob' fúro riap gan veirpí gan
deabad aét mo éporde agur m'anam lán. . . . Ní
rais amnírde ná éan ná feitroé féim nac rais 'n-a córlad
gan síos gan míos le clop uata. D'peadnuig mé anonn
uaim treapna an loca ar an áit a junne Caoiméin nead
dó féim; pile agur pile móp amáin a cóspad a leitéro
d'áit cómnuirde—cá bfiop d'úinn nac rais péit na
fúroaéta i gCarlín fheirim, agur gur cóg pí an áit
rin bí féim pul má bí fíop aici go rais Caoiméin ann?

Dá gcaptaoi feanpáganac liom, nó naom nó abb ó'n
treanampir, ní cuirpead pé don iongnad oim: nac
rais riad uile go léir annpín 'mo tímceall dá mbéad
fúile agam le n-a bpeiceál? Nac rais mé féim ar
nór duine béad faoi d'raoirdaéct, faozal epuaró epáróte
an lae moiu curta uaim agam agur mé ag gluaispeadé

liom t'pí feanfaogaltaib doibne ar ar dibrugead an
t-ole agus an upóro ?

Ar f'póicint ceann an g'leanna dom o'péac mé roip
uaim ar an mball álunn a máirig Dia agus duine.
Cuir a áilneact seal glan r'ganntuad ar mo éporde.
O'éaluis paroir uaim.

* * *

Act ní ró-fada go raib mo d'ócain móir ar m'aire.
An capán atá ag sabáil riar tar na pléibte tá ré
an-aeirannac, agus éuaró pé r'igte go leór liom bealac
a d'éanam. Marac an t-eólar bí agam ran áit, ir
cinnce go gcait'fimm géillead agus fanact i r'gair
éigim go mbreacfaó an lá. Béad pé rin éuaró go
leór oim, mar bí pé rochruigte agam beir ar nullac
an énuic tob áirve dá raib ann le páinne an lae agus
le eirge g'péime, go b'p'eicfimm an g'ruan ag eirge aníor
ar an b'p'airge toir uaim.

Ir iomrda tuirte agus t'p'urlog bamead aram ra t'p'ige,
act ní raib don nro ag d'éanam innrode dom act nac
mbéinn ar nullac na binne i n-am. Bí mé ag cur
alluir go tuig, bíod ir go raib an oróce poimnt fuar,
agus maroir le tuirpe. . . . bí mo cora ar fuar-
peam uaim curó máit de'n áirp'ir; uairanta, beirimm
g'p'eim an f'p'ir báirde ar tuim go noéanfaim r'p'ara-
dóirpeact i n-agaró an éreagám cloc bí ar nóir balla
róimam amac. Uairanta eile, r'gioramm anuar cúpla
fead, agus marac ealada na r'p'aradóirpeacta beir
agam ó t'ur m'oirge, ir cinnce gur tinn b'p'irte béad mo
énam.

Táinig mé ar nead éim. O'eirig an éapc. Suar
leirí rna r'p'p'itib dub-g'orma agus gac caparó agus
caomead aici gur lion rí an fárac le n-a caol-éoil
cáinteac. Cé'n g'no bí ag mo leiréro de duine beir
n-a r'iozact rocair uaigneac an t'p'ac rin o'oróce ?

Nuair bíor fear leir fém ran oróce, ar o'ruim pléibe,
ní mongnac liom céapó d'éanfáó pé. Seap mé ar
nullac capraige ag péacaint i n-áirve uaim rna
r'p'p'itib ar an éan cáinteac bí ag dul ó léap'gur oim,
agus ag innreacó bí céapó t'ug an bealac mé. . . .

Toruis mé ag cuimneamh annsin céarú deárraó an
Saranac caol ruad, an fear veirbéileac camnteac
bí ag cannt liom an ordce poime i steac dordeacta
an gleanna, toruis mé ag rmaomead céarú deárraó
ré dá mbéad fíor aige sup fás mé mo leabard teólarde
i lár na n-ordce le dul go bárrí enuic leir an ngrían
feiceál ag eirge. . . .

Cuaró an gealaé faoi. Múcaó curó móir ve na
réaltógaib. Bí fuaét agus ciúmeap an tpaosail ann,
aét bí mé ar an mullaé poim breacaó an lae liom
péimín féin. . . .

* * *

Ní fíor dom anoir féin cé'n t-ann atá ar an genoc
agus ír beas nac cuma liom: ní tiubparó míre don
ann aip éordce aét Cnoc mo Éporde. Tá capn cloc
n-a bárrí; cuir mé féin cloc leir, agus annsin buail
mé fúm ar an bporasó ann, go scaitpinn mo curó, go
leisfínn mo rsié, agus go breicpinn an míorúilte
laeteamail .i. an lá ag breacaó, an solur ag fásáil
treire ar an doirdeact.

Bí mé burdeac díom féin sup tugar mo fáit aráin
agus feóla liom; bí mé ró-burdeac sup fás mé braon
beas ra mburdeal—dap cumlaét fear nÉireann! Bí
gábad agam leir. . . .

Toruis Dia ar a míorúilte laeteamail. . . .

Soir uaim, ag bun na rpreire, bí gealaó beas le
tabairt faoi deara ag rúil géir. Ní raib aét map
bead braonaca beasa solur dá ndoircead anuar ar na
réaltógaib, dá rgarad ran aibeasán dub doirca, agus
dá bánasó i noiaró a céite. Ní bead opt aét do
fúile dúnaó ar fead don noiméidín amám agus nuair
d'orlóctá aipr íad, d'feicteá an gileact nuad, ní
amám ar bun na rpreire toir, aét tapt timdeall opt
'e uile aít. An éarraig nó an toir bí móir dub bagaracé
noiméad poime, bí a épot agus a dat féin ag teact
ar i noiaró céite. . . .

Toruis éan rleibe ag cantan; ag clamrán ba éora
a ráó d'féroir—cantal bí aip fílteá sup dúirgead
com moé rin é.

Connaic mé an fairsige glar—ip minic connaic mé
an dat céadna ar éadan cuirp. . . . aét na néalta

ómpáca bí a5 bun na rpeipe toir, ní fada 5ur toirgeadap
a5 eirge corera, ní fada 5ur a5pui5 dác na fairrge
rpeirín 5o raib dác an airtro uirru.

O'eiur5 don 5a amám óir aníor ar an bfairrge
airgeadaca reo, a5ur ráit na néalta. 5a eile a5ur 5a
eile, 5a i nriaró 5ae 5an don dá 5a tíoð dá mearfad
ar a céite. . .

Ean i n-áirde uaim a5ur é le feiceál 5o roiléar ór
mo cionn rna rpeiréib 5eala a5 cur a éporde amac le
doibneap. Loc órda epóca ór cionn na fairrge rna
néaltaib, a5ur é 5á ruadad a5ur 5á ruadad, 5á dearfad
a5ur 5á dearfad ór comair vo rú.

Táimic Rí an Lae féim 5o tobann a5ur 5o maorpa
aníor ar an bfairrge, 5ur líonad an tír leir an ralur
álunn, 5ur líonad mo éporde le doibneap a5ur le
5ráð. . . .

* * *

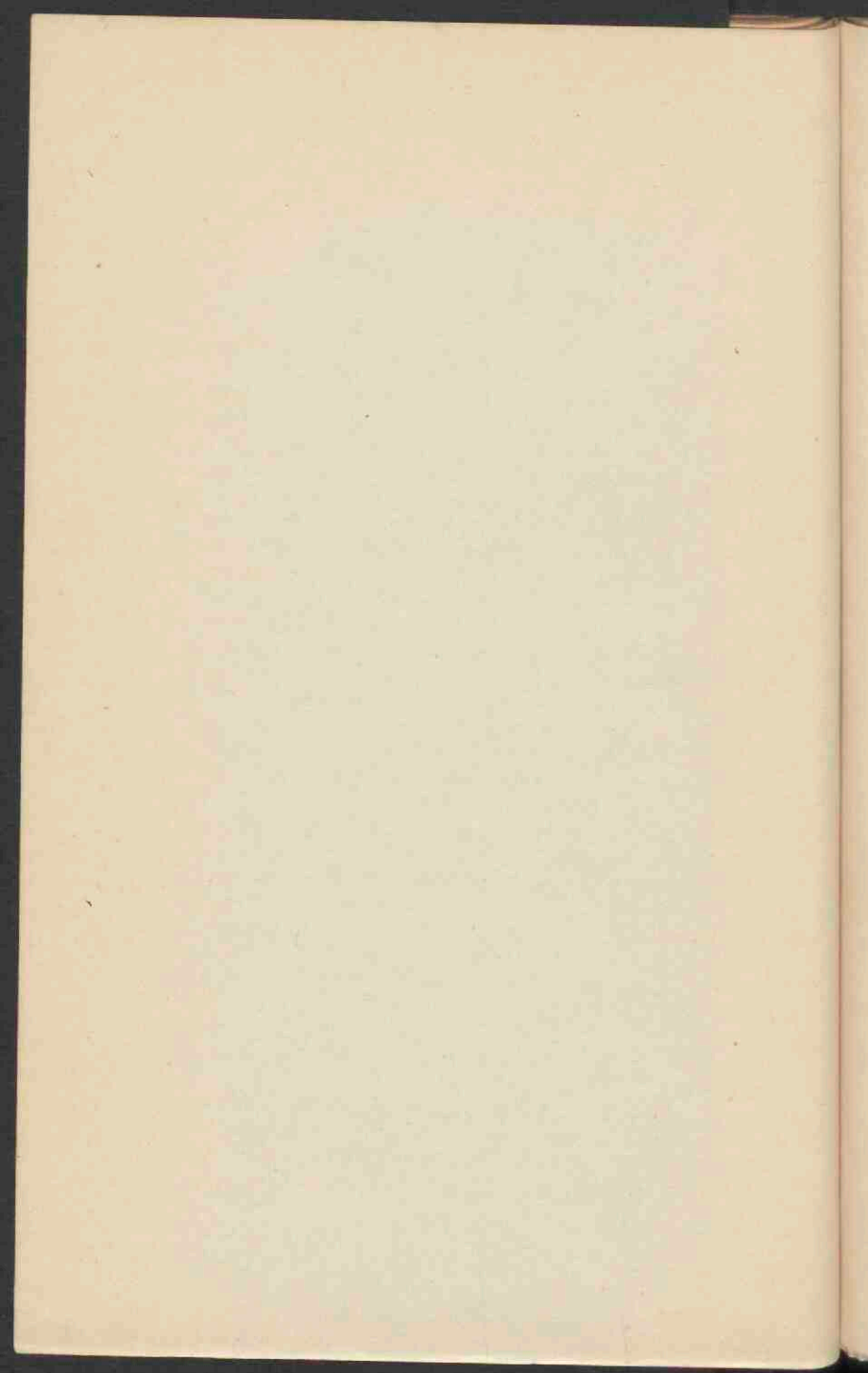
Cuata mé an ceól i bpo5ur dom—an ceól cairneamác
daonna.

O'eiur5 mé 5o tobann a5ur o'féac mé éart oim 5o
bfeicpinn cé bí liom annrín ar mullaé an trléibe le
eirge 5néme; a5ur céaró o'feicpinn annrín ar mullaé
an éairín aét fearí caol ruad a5ur é a5 cur de ar a
míle óitcéall. Dán uaral deapla bí ar riuðal aige
a5ur é a5 fáiltiú roim an n5rém. . . .

Cé béad ann aét an Sapanac caol ruad capad liom
ra teal doirdeaca a5ur é a5 cur a éporde amac le
aiteap! Nuair bí an 5reap filrdeaca rárdce aige
o'iompuig ré oim.

"Beiré file ar mullaé rléibe le n-eirge lae," ar
reiréan, a5ur bí ré pánaé agampa beic a5 iarrad
cur i dtuirpint do nac file bí ionnam féim. . . .

СИДНН ПЛ СНОІСЕ

CRANN NA CROICHE

Cúpla mí ó fóm bíor ag imteáct liom ar mo cúrra i foirgeáct leit-éadó míle do Baile Áta Cliac. Ní raib don gléar iomcuir agam aet cáppín arail, agus bíor féin agus m'aral boet cantalac le bpoctail móp an lae. Uaireamnta, cuiread pé céad rlat de'n bótar leatan bán de, ar nóp eilite maóile—cneadair agus mioltóga bíod fá spíoraó; uaireamnta eile, ba leirs leir cor a cup tar an scoir eile aet a ceann a dul ruar agus anuar, ruar agus anuar ar nóp bréagám páirde. Ní féarfaó don fear i nheirinn é meallad éun riubail nuair buaileann an taom leirgeamail rím é. Tugair féin bata dó; tugair veágcainnt agus o'póccainnt dó; tugair na reáct miomn véas ip veirgeannaisge dáp cum mé féin dó, irteac n-a éluair; fáilear é meallad le fitreáct agus le feadgail, aet dá mbéinn leir go veí an lá atá moíu ann, ní glacfaó pé comairle ná bpoctugad uaim.

Tugair cead cinn dó, agus gluar linn go mall foigín ar a nóp airteac féin.

Ní minic bíor mé féin agus m'aral beag dub ar don comairle, aet nuair táimiceamar ar ériann móp bí ag fáp leat taob an bótar bí an t-aon rmaoinead amám agaimn .i. a dul irteac ar a foirgead agus ar ríic agus ar o'cuirre a leigint.

Rinneamar amílaró. Dáimear an cáppín de'n aral. Cpuinnigeair bpoirna. O'fáduirgeair teime. Cuireair canna beag o'fioiruirge ar fíuad óp a ciomn. Cait me me féin ar ériann mo ópoma ra bpear go raib mé ag féacaint ruar uaim ra duilleabair tiug ar mo fuaimneair.

Crann liobáin bí ra gcrann, agus ní facair a leitéro aríam ar toiric ná ar doirde. Bí curó de na géagair com toirteamail le don ériann dáraig dá bpacar mo dúitce féin aríam; agus bí an duilleabair com tiug

rim ar an gcrann is naé bpreicteá an rpeir ór do éionn. Bí forsa agus fionnpharact agus ann, áobair maic béile ar an teme, tobac éumairca pa bpiopa agus, aet ar bealaé éigin ní jabar ar mo foamalaet ran áit. Bíor as eirge mí-fuaimneac faoi juo éigin agus ní jab a fíor agus cé'n juo é.

Síleap an buairt a caiteam éionn aet níor eirge liom. Céapar go jab d'oraordeaet éigin as baint leir an áit, sup crann oraordeaeta bí ór mo éionn, go jab pé ann ó túr aimrhe, go rearfad pé annrim go veiréad raogail, go jab pé n-a maigirtir ar an uile juo a rugad agus a mbéarprde . . .

Bí an crann n-a maigirtir oimra. Faoi do céapar imteaet liom ó'n áit aet níor péadar é. Bíor spream-urgete ann. Bí greim as an gcrann oim; é as cur i ucuirint dom cé'n doir móir bí aige, cé'n toiric iongantac bí ann, cé'n diablardeaet conaite pé ó túr.

Ní mó-foigeac d'éirceap le rgeal an crann. . . .
D'iompuigeann ar mo leat-uillinn agus d'féacáinn irteaet pa teme d'faduirgeap, ionnor naé bprearad rgeal an crann méaduigad ar mo bpión agus ar mo doirgeap; aet ní faoda d'féarfainn panaet ar an doirg rim. Cuiréad an crann iallac oim veiréad air, rmaoi-nead air, éirteaet leir péim agus le n-a rgeal. A doir, a doirde, a maorpaet, daamlaet a cur doilleabair, cruabair a cur admuro, an veagforza bí faoi, na h-iongantair tápla i bpoir do—cúir an crann i gceill dom iad uile go léir, go jab mé péim agus an crann ar don éiall agus ar don anam . . .

Bí fear agus gabail an trlige—Seanfeap líbac féarogac féaride agus dá maide faoi; maic go mbéad a fíor as vume naé bprearad seanfeap veit com ápra le seancrann, céarad go jab reiréan com rean leir an liobán bí ór mo éionn.

Deannuirgeap do'n reanóir ve réir na h-aimrhe bí ann.

D'orgail pé a béal pírlíneac. Conaiceap a órad manntac agus é dom fpreasairt:

"An crann rim"—ar reiréan agus tiubrca an leabair go mb'é taróbre an crann é, "an crann rim—ca pé níor rime ná don juo eile acá beo ar talam na hEiréann indiu. Crann na Croice tugtar air."

“Crann na Croidce?”

“Sead. Croidce na céadta ar an ngeasán mór riu ór do éinn. Sa mbliadain '98, connaic mo seanmátair oétar fear croidce ar maroin bpeáig zríme. D'uabhárae an feic iad agus enáib faoi múmeál zac uime díob. Is minic d'ubairt rí liom . . .”

Mór fanar go n-impeócaó ré dom céaró d'ubairt a seanmátair. Dailigear eugam mo éuro oifnéir, éuiréar m'aral beag d'ub faoi'n zcarrín agus zluair liom ar mo bealac, mé rém agus an seanfear manntac lúbac feórarde.

Crann na Croidce . . . oét zcéad bliadain d'aoir . . . n-a éramm put ar fás Noimánac cor ar éalam na hÉireann . . . an fuó beó is rime dá bfuil agam—an iongnad é gur éuir tú rzáé agus d'raoréacét oim, a éramm, agus mé ag iarrad mo éuro bró a zléarad, agus mo rzic a leigim faoi do zéagair móra diabalta?

* * *

Szacam n-a díaró riu bíor ra limirtéir céadna. Bíor zan corlac ar fead dá oídce le buairt agus le doiligear croidce, agus ó bí an ainpír go náluinn buairear amac timceall r meadon oróce le rzair-veóiréacé a véanam. Siublar bogaz agus bánca, bóirre móra agus airziorraí rleíbe, agus ní véarnar comnarde go raib mé mo furde faoi dun an éramm, faoi dun Crann na Croidce.

Cé'n d'raoréacét acá azac oim a éramm na Croidce? Molaim do máoréacét; molaim an aoir mór acá azac; molaim do éoiré agus t'aoirre; umluirim duit a éramm árra diabalta ar ar croidce na céadta fear! Ní molaim do éorad a éramm; rzaoil díom agus na bí dom' tabairt ainreo fearra a bile fearmaiz . . .

Oídce rzéir-zelairge bí ann. Tuilleadair feórarde an éramm faoi mo éoraib; an d'uitce éair oim n-a loc airzeavca le roilre na zelairge; zan rmatam ar an rzéir; zan ceól ó éan ar éraoib; zan zíos ó míol ar éalam, acé an domán mór luéairge le d'raoréacét agus le áilnéac na hoídce . . .

D'eirigear mo fearam. Cor dá otugar agus éoraiz an tuilleadair feórarde agus an bhoirna az ziorzán

fúm ar nór airteac bhónac. Níor éugar don áirde ar an gceól doiligeapac reo ar feadh tamall, acé mé as imteacé anonn 'r anall, anonn 'r anall as iarrad mo rgeal cruaid rém a héirteac asur san a héirteac le págal asam.

Acé de réim a céile, éorugeap as baint meabair asur ciall ar ceól ait na mbileós feóparde bí paol mo éoraib. Táimic camnt éuca mar a veirteac, asur reo é an port bí aca :

“Simne-ne torad an Éramn ; rinn-ne torad Éramn diabalta na Croice ; rinn-ne taróbrí na ndaome crocad ar a géagaib.”

D'féadar éair asur rgeac oim. Solur na gealaige ba éionntac leir b'féoir, asur b'féoir narb é, acé ar éad ar bit, b'factar dom go maib corp ar crocad ar gac teanngeas de géagaib Éramn na Croice . . .

D'éaluigeap liom ó'n áit . . .

An oróce rin, nó go moé ar marom, bíor as comrad le fear tuigrionnac ar an ttráro-baile acá comgairac do Éramn na Croice. Cíótear na hiongantair ann go minic duhairt ré liom :

“Asur tá ré máirde,” ar reirean, “nac mberó mac aríor ar Éirinn go bfeicfeap an Éramn mallairge céadna rin ar lár.”

“Tuige nac leagtar é mar rin ?” arfa mire.

“Ní bead don buaró annrin,” ar reirean, “caitfiró ré tuitim uaró rém.”

* * *

Éramn na Croice ar lár ! An bile fear talam le oét gcead bliadan má'r fíor na reancaróte asur luét éramn-eólar—asur táro ar don focal—an bile maoróa rin asur a bileós uacéapac buailte le talam !

* * *

An oróce veire éuadar an bealac, mé rém asur mo éarrin arail, acé níor eirig liom dul irteac ar an ttrárobaile mar a maib mo ériall.

An céad uair éuadar an bealac éur Éramn maoróa

na Cnoice corp uiom mar b'éigin dom dul ar a fofgadh ó bhotalall an lae; an uair deire reo cuir pé corp uiom, mar bí pé n-a turde annsin tsearna an bótair póimam.

Bí meiteall fear as obair ar feanábail toirteamail an éirinn le rábaib agus le tuaslaib agus le órtaib dá gearrad agus dá rgoilteadh agus dá lomadh; dá fear aca n-a léime as obair go díctéalac le rólur na loéirinn; san focal as don fear aét na rába móra raobraíca as gearrad na ngeas agus as ite irteac ra gearraib móir.

D'ionsantac beir as féadaint oirra as obair annsin i noub-doréadar na horde víneac ir dá mberoir as iarrad díogaltar a baint de fean-namair. Leir an rólur airteac bí ann, síltea go raib dá fear díob, agus dá síleat gearraí dá raib áige níor mó raol dó ná bí.

Bí an feanfear fearógac manntac ann—é-ríú capad uiom an lá bhotallac agus mé raol óraoréacé as éirinn na Cnoice.

"An é an caoi gur gearrad an éirinn?" arsa mire.

"Ní a gearrad a rinneadh," ar seiréan, "aét a leagadh. agus ní le raotar fear a leagadh é aét oiréad. Lam Dé rinne an obair sin. Tuit pé aréir. Nac uatbárac an dála bí ann agus bile oét geacó bliadan a leagadh?"

D'féadac ar éirinn na Cnoice, áit a raib pé gearraí n-a dá leit. D'féadacá poll a tolladh éirí, agus mo cáirín arail a tíomáint irteac ann. agus an géas móir ar a geocéarde na rir, bí sí n-a turde annsin leat-taob de'n trlige agus páirí rgoile as mar-cardeacé uiréi.

Cuir an feanfear fearógac ruais oirra.

Labaib pé uiom féim.

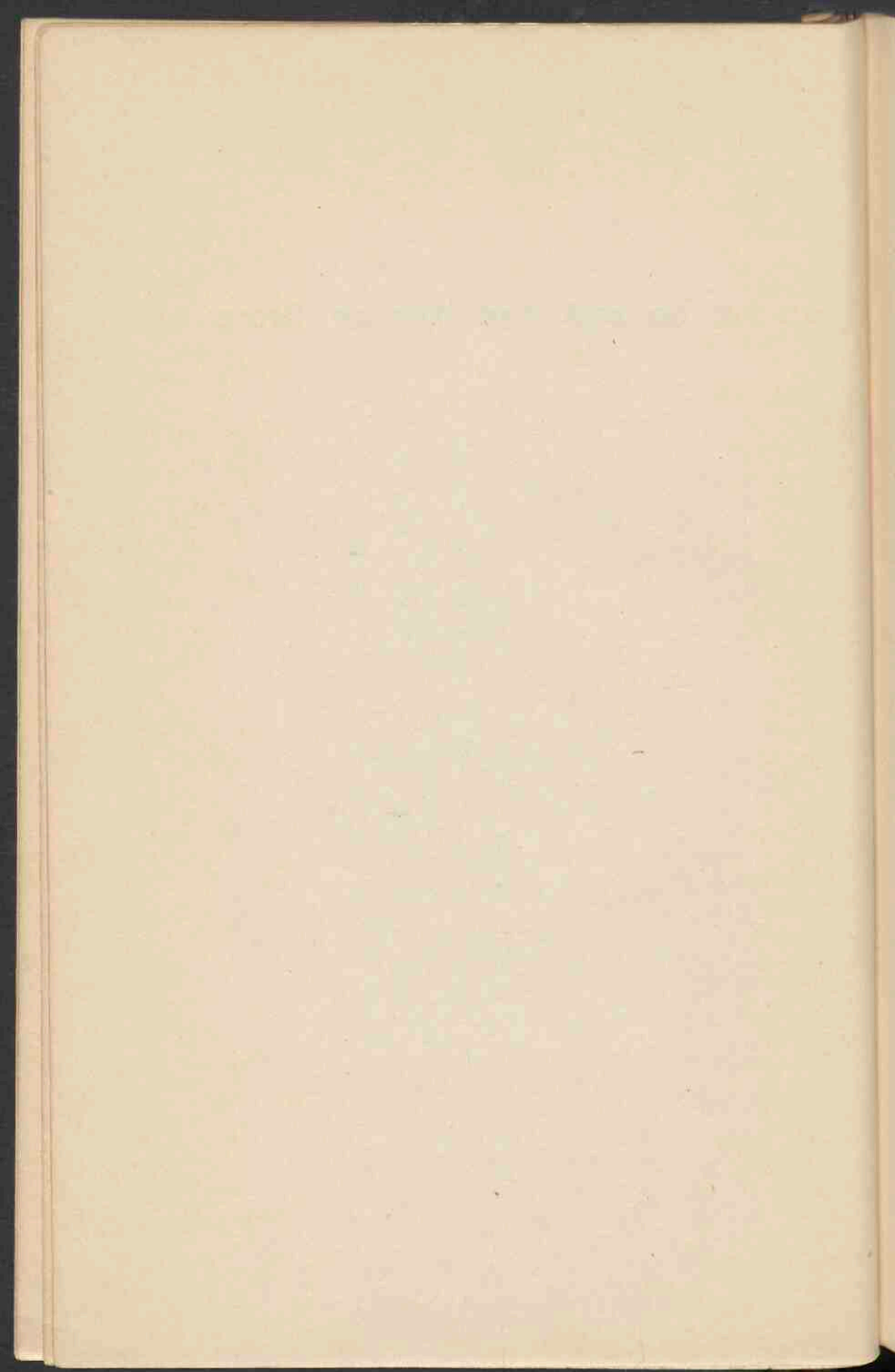
"Tioctarad mac ar éirinn anoir," ar seiréan "ó tá an díctéimnac sin ar láir," agus buail an feanfear buille nímeac ar an éirinn bí ra talam ó táimic na Saill anoir éugaim i dtorac amail ir go mba namá beó bí áige ann. . . .

* * *

An oirde sin, léigear ar an bpaíréar nuaréacé

Sur mētē pear ar Eirinn go dtí a tír féin—pear
nár tuill buídeácar ná beannaóct ar gcinnó : imteaóct
an fíri agus imteaóct an Éirinn—cé veirpear liom náe
naib baint as an dá rgeal le céite ?

Δη ὄρεας ἀτά γαν ἀθάινη ἴθιη

AN BREAC ATÁ SAN ABAINN MÓIR

D'aithneócaim an bheac riu éar don bheac dárl lúb é féin i bpoll ríota ariam. Tá toirt ann éar móran dá sholtaib, agus doir naé bfuil ag a lán díob. Aéc an éiall atá 'n-a ceann! Tá iarzaí na reáct bparáirde cparóte céarta aige le na bliáantaib faoa; shac uile émeál baóite dárl cuirteá ar dúbán ariam féacaó iao—ní déanann an reádaire de bheac aéc gob bioac a fáiteáó amaé éar an gcloic mar a mbíonn comnaóde ari, iarball a éaraó go rígeamaíl agus iméacaé leir ar a fuaimneap.

D'féicteá fíor uait é ran uirge glégeal, agus san beann aige oir ná ar do baóite dá feabaí é. Agus naé oir béaó an cantal nuair d'féicteá é ag eirge aníor go bárr uirge le bheic ar míoltóis béaó ar don dáé agus ar don éoraílaéc leir an gceann béaó ar do dúbán féin! An bheac clíre reanóa riu! Naé iomóa earfaine bam pé ar iarzaire le n-a linn.

Ar dúbairt tú liom go bfuil fonn oir a dúl ar a éoir, a iarzaire na mbheac? Cuirteá ar an eólar tú: téis go háro Maáa i otopac; annsin, cuir aithne ar don iarzaire bheac dá bfuil ra gcaíar riu. Abair leir go bfuair tú tuairis an bhuic, agus go bfuil rochraíste agat san an áit págáil go mberó pé agat iréis 'do mála.

* * *

Naé rómac béar an fáite! Naé dúit innreócar na rgeálta fíre raóí iarzaírib támic ar tíoréaib i bpaó i gceim le bheac na ndíbne Móire a méallaó!

Cuirtear an uile dúme ra gceanntar fil an bheac éabairt leir i n-aithne dúit. Déanparó tú cumann agus cáirdeap buan leir an óganaé caol agus leir an reanáir liaé. Tairbeánparó shac dúme aca a gléar

iarfaipeácta duit, roir dúbán agus doimhne agus rlat. Cuirfó pé ríor ar an mbheac duit, ar a toirt, ar a meadócan, ar a éirteáct—cuirfead zeall leat go gclóiffró tú rgeálta faoi bheac na haidne móire a fáidócar don rgeál iarfaipeácta atá rna leabrait. . . .

Nár támic fear ós ar Albainn ran áit uair agus nár tuis pé mionn agus móro nac bfaigead pé bpuac na haidne go mbéad an bheac aige? An fear ós vitécúlrde! Níor tuis pé cé'n éirim bí i gclóigeann an éirg rín!

Cait pé an tchariac ann. Doctán beag de éliataib aige ar an mbpuac agus biaó gá tabairt cuige gac lá ó'n gcaitir. Támic túr an trairparó. Cuir pé féin agus an bheac aithe níor fearáir ar a céile. Le linn an trairparó fada burde, bí an fear agus an t-iarg i gcuirdeactam a céile, ag éirge munnitearóda le céile; go raib rún an ógánaig ag an mbheac agus rún an bpuac ag an ógánaic. . . .

Dubairt fear liom nac ag iarfaipeáct caitead an t-ógánaic an aimpir ar cor ar bit áct ag ceapad pílrdeácta: áct cé éireofead a leitéro de dume nár cuir baointe ar dúbán ariam?

* * *

An áit a bpuil comharde ar an mbheac bairfead pé pílrdeáct ar an t-é go mbéad péit na pílrdeácta ann ar cor ar bit.

Uirge glé peáta ag imteáct le pánaró tar clocaib cuimne glara. Poll dub duaidheac faoi mullám áro. An poll rín 'n-a rgeátán doibinn ag gac néal agus ag gac éan téirdeann trearna na rpeire. Bpuac ar gac taob de'n poll dub ag éirge aníor ó'n uirge go ríoisim péro agus bláta iolvátaáa ag páir air.

Agus na héanlaic bíor tar ann! Deirtear nac bpuil don áit eile i nérimn ip mó v'feicfeá páinteóga ná i n-aice an puill reo—na céaróta agus na céaróta víob ag véanaim ríóir agus doibhir dóib féin ór cionn an uirge duib le tuitim na h-oróce.

An camnt agus an cantairpeáct bíor ag gac cmeál víob i vtopac an trairparó rna rgeácaib tar ann! Ann a bíor péir agus comóáil éanlaic éireann, agus

an oipead glé aca is bíor as luét don féire eile :
níl a fíor nac mbíonn an oipead céille le n-a nglé
fheirim—mará mbíonn féin, bíonn ré i b'fad níor
binne. . . .

Tá coill ann, i n-aice leis an bpoll. Doibinn beir
ra scoill rin lá brotallaé burde ramharó. Doróán
beac ann. Cumraét ó itir agus ó luib agus ó érann
ann. 'Draoréacé ann do'n té gur féiríor draoréacé
a éur air.

Mo éruas gan an ramharó ann! Mo feacé zcéad
éruas gan an ramharó ann agus mire ra scoill rin!

Molaim do'n file cuairt tabairt ar an áit, ar an
bpoll d'ub duaid'beac, ar an uirge glé peaca, ar an dá
bhuac bláctmar zo na mílte éanlaít, ar an scoill
céolmar cumaréta—peacó, agus ar an m'breac atá i
zceannar na ríogaéta draoréacéta reo. . . .

* * *

Acé ní facar an breac amam le mo fúilib cinn.
Ní facar an coill acé oipead, ná an poll d'ub, ná an
t-uirge glé peaca. Acé mará b'paca mé le mo fúilib
cinn iad conaicear le fúilib m'intinne iad. . . .

Seo é an éaoi ar éuiréar aítne ar an m'breac agus
ar an áit i d'oraé :

Mé mo furde ar mo r'óilín i zcill an p'riórám as
féacaint uaim zo éruazméalac éiró an b'fúinneóis ar
p'airte de'n r'péir zuirim, agus ar an b'fáinleóis éazad
roir mé agus an p'airde beaz álumn rin.

Orzluigead mo d'oraé. Támic zároa irteac.

Bí an éráctóna ann agus gan móran ar a aipe.
D'orzar ré leabair póca bí aige. Dam ruar le ríce
dubán zo n-a mbaotí ar.

"Iarzarpe breac tú," ar peiréan, "connaicear ran
oiris curó de na d'ubám bí do póca nuair rugad ort."

Dubmar leis zo mb' ead, gur éuiréar ruim móir i
n-iarzarpeacé breac. D'iarir ré orim an baote míoltós
ir féairí dá maib aige féin a tozad. Rinnear amtaró.
Molar curó díob. Cámeor curó eile. Zuis ré zo
n'oeámar iarzarpeacé, zo maib r'zil agam ran ealádam
rin.

Éuir an beirt iarzarpe breac aítne ar a céille annrin
i zcill p'riórám. . . .

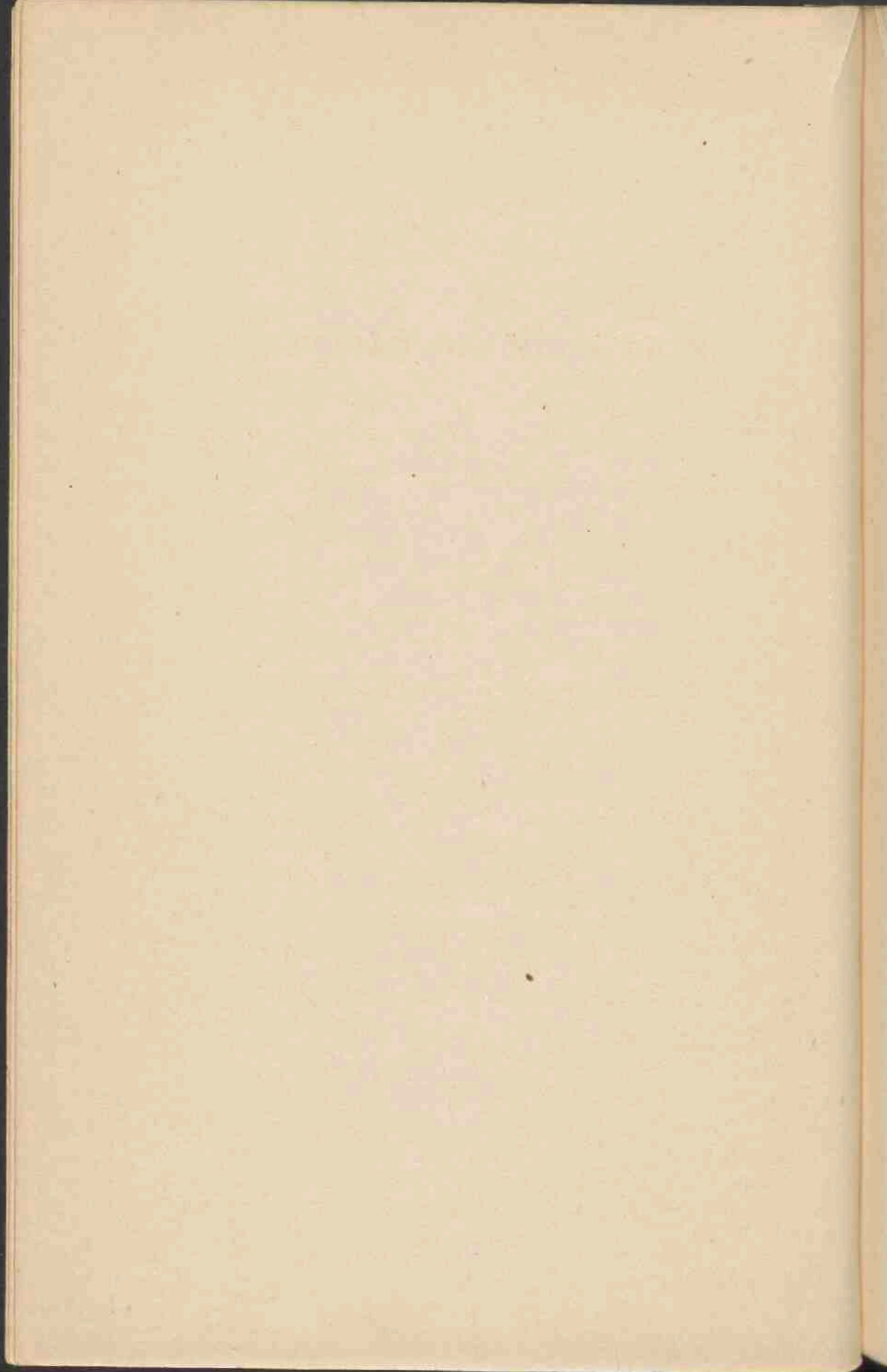
Ói truaig aige dom nár féadar bualaó amac leir
an tráéhnóna rin le bpeac na hdiúne móire a mealláó!

Óiocáó pé cúpla uair nó trí go dtí mo cill zac
peactmáim n-a díaró rin, agus d'innrigeáó pé dom faoi
'n mDpeac agus a eactraí, gur cuirear aítne móir-máit
ar an iars cliróe rin, ar an bpoll duó duaidpeac mar a
bpuil comnaróe air, ar an dá bpuac bláctmar, ar an
uirge glé peacta, ar an scoill dpaoróeacta atá le n-a
n-air. . . .

* * *

D'aítneócamn an Dpeac rin anoir ear don bpeac dár
lúb é féim i bpoll ppocta aruam. Agus ó tá an t-eaprac
as teact, agus an lá dul 'un rinead, béaparó mé cuairt
ar a áit comnuróe. Déanparó mé bótan cliaé
annrin ar an mbpuac bláctmar ceólmair, agus cuipró
mé fúm ann liom féim ar nóir an Albanaig óis; agus
mará mbeipró mé ar an mDpeac, cá bpuir nac mbeipinn
ar éuro de'n filróeact atá as baint leir an áit?

СЛАН ДСАИӨ А ЧАЙӨӨ

SLÁN AGAIB A CÁIROE!

Ó tá an geimheadó fuair, fliuc, cfiárdóe buailte linn anoir, agus an ranníad páin fuaimneac iméighe, caitepró mé plán fásáil ag curó mór de mo feancáiríob, míolta beaga na coille agus an uaigní agus an fáraí; agus caitepró mé agairó tabairt ar tígíob teólaíde agus a mbáinn leó, go mberó ainpín an fuaéca agus an tpeaca tar.

Nac oim atá an cumá go bfuil oim an feancoiléar éreigeadó agus an cátaí tabairt oim féin! Learpaéca clúmaíge, bháitlíni mine geala, ronár agus roga na cátrae — cé'n caoi a bfeadóparó mé a leitéroí éleacadó agus an t-acar fáda cuíear díom le trí páite faoi rpeírte neime?

A feancoiléir, beró cumíne agam go deo na ndéar oir! Beró cumíne go deó agam ar na rnaómaib dáimne caradaí rúnear le mo coméneacáiríob agus mé 'mo comharde ran áit doibinn rín; beró cumíne go bfuinn an bháca agam ar oróceannta néaltógaéca caitear ann agus ran roir mé féin agus na rpeírte uacarpaéca acé pé bpat nó rpaít déir atá tar ar an doíman feo againne. Agus níorb fáda liom son oróce díob cé go raib mé go mímic agus go mí-mímic ran néal éacé ar mo fúilíob ó raoróin go maróin; cé'n caoi mbéadó agus na cáiroe oróce bí agam ann? Nac ann cúr mé áitne beacé ar an iorpuró agus ar an earóis, ar an luc rgeíde agus ar an rcomín beag bídeac páiteac? Cúir mé áitne orpaib a bháitne ionmúine clúmaéca agus mé liom féin ran feancoiléar; cúir mé an-áitne orpaib agus ar búr nóra lae agus oróce, agus má éiríe earaontar earpaínn ra veíreadó éiar faoi rraódeacé na hearóige, cé agáib ceapar rúr oimra amáin bí an loéc?

Agus a éreibeacá na n-eite, caitepró mé plán fásáil agáibre rpeírín agus burdeacár rraóil líb uile, roir

Luét ceóil ašur luét an béil d'puroóte faoi ar b'pionn
riú oim i gcaiteam na bliadhna atá iméigíte. Ná
tógaró oimra é go bfuil mé 'd'ur d'péigead : faraosir
gáar dóigíte naé bfuil pé i gcumar an daonnaóde an
geimheadó c'ur tairt i b'pódar na gcaíóde bí aige le
lun an traímaró, aét bíod ip g'ur duál oib an rgead
ašur an top ašur an tom, téróeann an geimheadó
bašarác c'uaró oimraib a luét na ngob ašur na n-eite !

Slán lib a cáirde go dtágaró an t-eapraic arís, go
mberó pé 'n-a fáimparó burde arís ašam !

Ašur eirigíó ; cá b'pior naé ngoróimn g'ráinne beag
coirce ó feilméara éigim ó am go ham le tabairt
c'ugarib i gcaiteam an geimheadó. . . .

* * *

Ašur an t-apal beag d'ub péim : ip dóca go gcaitéró
mé rlan fáigáil ašatra p'p'eirim, a apail ! C'ugarim an
geimheadó gáibéac ašur ní mó ná fáirta béadó ceacáar
ašam aš tairóeal bóíte na banban ašur péarúr an
t'raaca ašur na p'p'atamne ann. Beró r'gioból deap
teólarde ašad, a apail, go dtágaró an t-eapraic arís.
Ní beró fuaéat ná o'p'ar o'p'ra pé níó béar o'im péim. . . .

Ip c'uaró liom rlan fáigáil aš an apal beag d'ub
rim, ar p'eadó tamail péim. Ó'n gceadó lá ar leag mé
rúil air, ar donac Óimn-mara, ašur tairre bótar
ašur conaite oim, c'ugar g'ean dó. Ní ar a dáat ná
ar a méadó, ní ar a rúil, ní ar a éluarail g'leóite ná
ar a c'orail beaga deapra c'ugar g'ean dó ; ní ar luét a
céirde gcor é aét oimheadó, mar ní raib luar ná m'p'e
aš d'amt leip ariam—aét ní filim go b'p'eaórad don
d'ume gan beit g'eanamail air, ar a "p'p'aranaét"
amam ! M'leatrad pé an c'p'oróe ó m'p'p'e na g'corcán
m'p'p'p'oe péim !

Aét rlan leat anoip a c'ara go dtágaró an t-eapraic
arís, go dtógfaró rimm p'óilta, go mbuaitp'ró rimm
amaé faoi mácáirí na b'p'otanán !

Tá cáirde ašam p'eadar na míolta atá luaróte
ašam. Tá cáirde daonna ašam p'p'eirim naé g'c'arar
liom aét amuis i mbéat an uaignip. Ašur mo máirg !
caitéró mé rlan fáigáil aš curó oib rim mar an gceadóna.

Ní raib pé d'uam ašam don t'p'áat móp d'éanam

ra leabhrán seo ar Seán agus ar Peadar agus ar Séamus—tríúir maíleá cairtaí liom, sae marom agus mé liom féin sa scoil. Ní bíod ré d'uam aca móran moille déanam liom mar bíod oíra imteact ar a raotair lae le páirde foláchar dá muintir, aet beró curinne agus, go réalard an t-anam uaim, ar an bfeiré doíom caiteamar le céile i lúb na coille cpaobairge. An rpoirt bíod agus ann! Na rgealta d'innrigead rinn dá céile faoi bun an érainn!

Tá glór an rgealurde óis 'mo éluara anoir féin agus é as innreacé d'úinn faoi'n loiraeadán:

"Amgeal bí ann i dtorac . . ." érdim a fúile beoda foillreaca agus é as ráo na bfoal, "amgeal bí ann . . . amgeal rinne tpoio i n-asard Dé . . . aet níor caitead irteac ar leacraib írinn é . . . níor caitead, mar rinne ré rníom mói uaral éigm i bpaó roime rin: agus de báir an rníom rin, tugad cead do comnarde déanam i rgeirre ait i néirinn . . ."

Agus an t-earbard éiríom bí ar dume eile aca! Cé'n éaoi bpearad a leitéro beir ann nuair nac bpaca ré féin aríam é! Tomár an learamm bear agus ar an rtoacá rin nuair carpar le céile aríir rinn . . .

Aet rlan agus a éairde ósa raonna go bfeiré an t-earrae aríir!

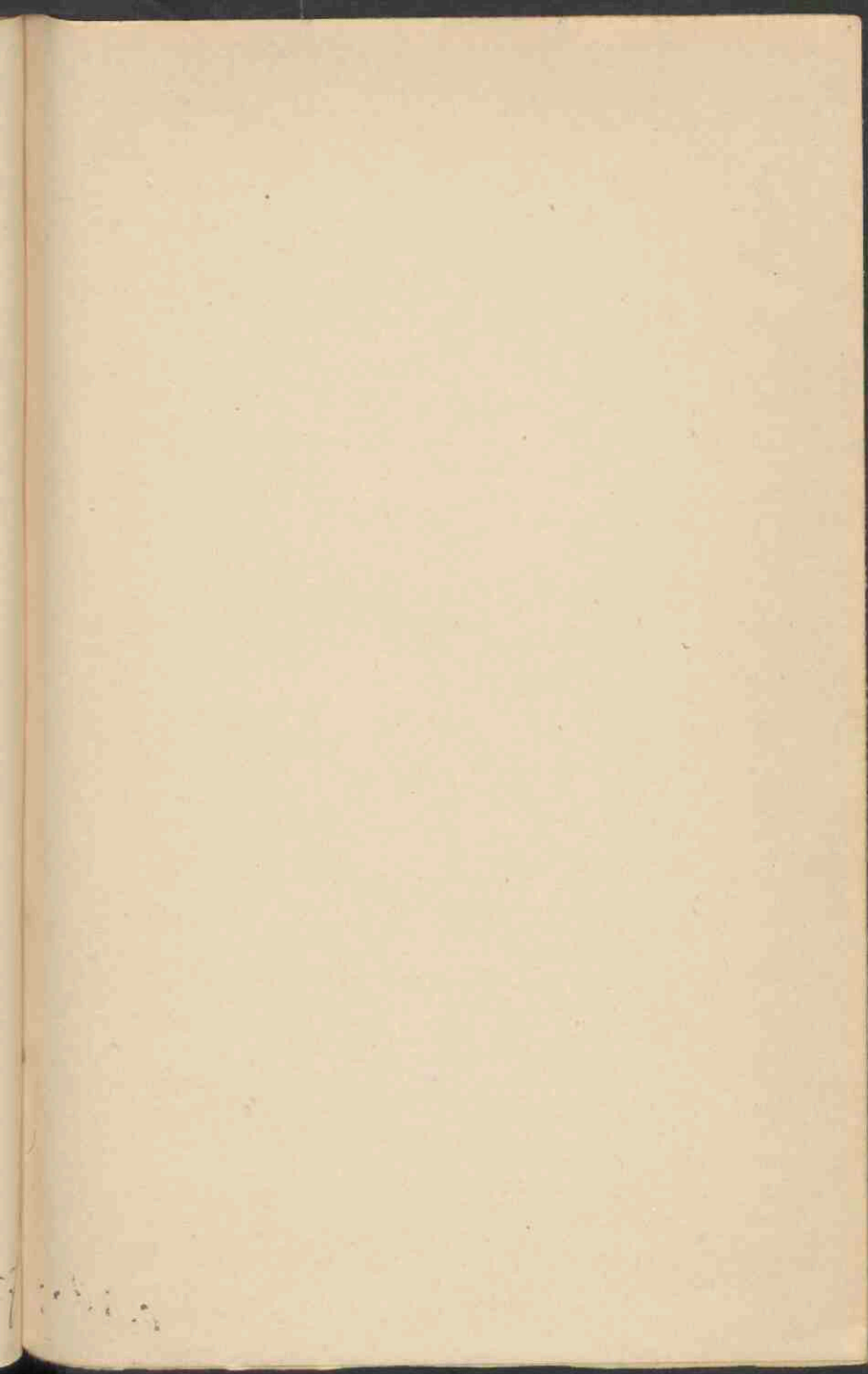
* * *

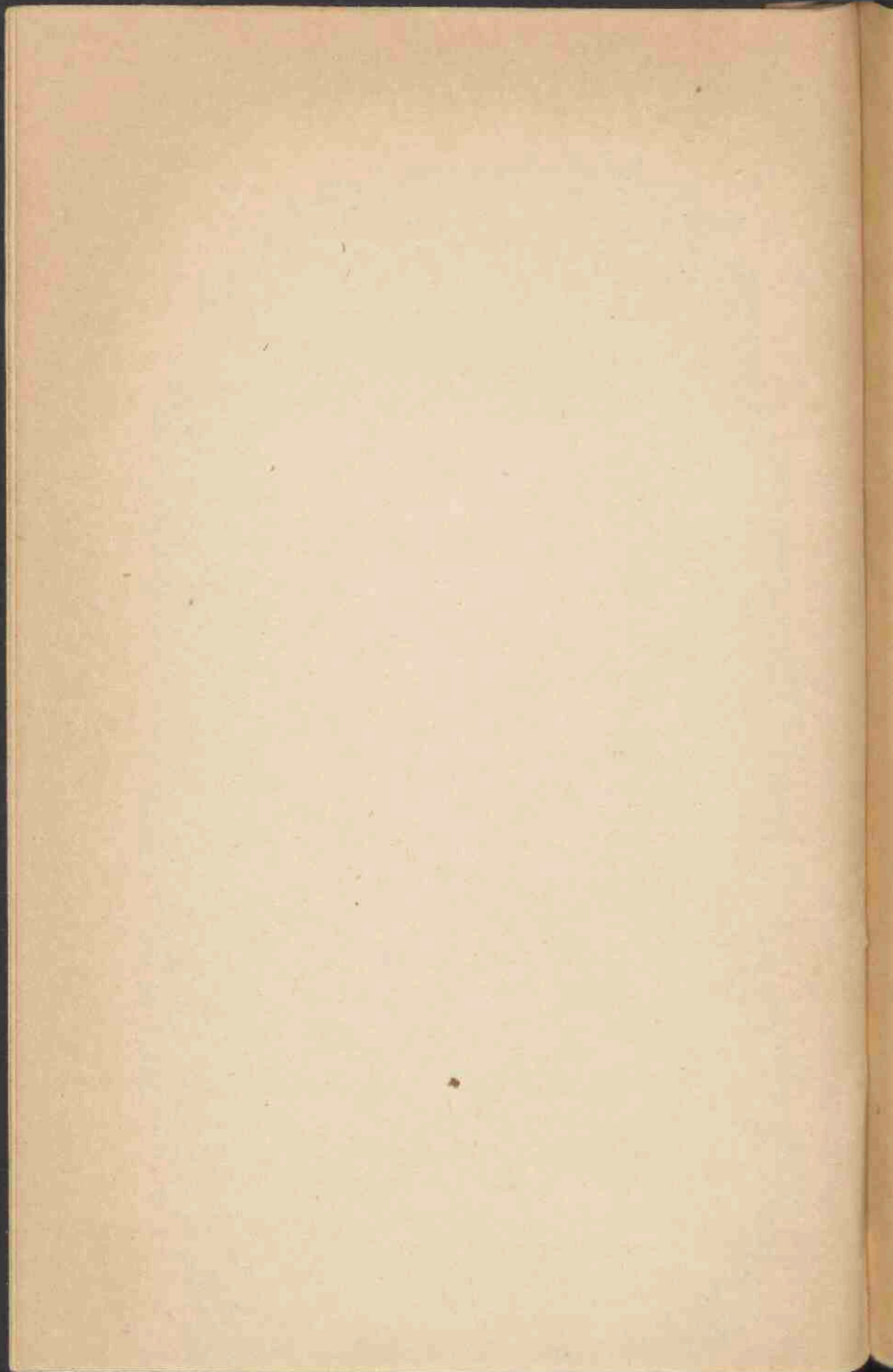
A rpoire bóair, an féoir nac bpeiré mé aríir tú go ceann ceirre mí? Ír eol dom gur féoir go mbuailreair ar a céile rinn ircis i lár na caerae: aet, ar ndóis tá ríor as don dume go bfuil bpeiréamnar ná éruimnear as baic leir nac mar a céile an rpoire bóair d'feiré ó am go hám ran rcaair agus an rpeabair rporde éiréar as déanam rúge agus raogail do féin faoi'n bpaerae. Le aítne éairt éur ar do nóra agus ar do éreirre a rpoire na mbóirre, ní mói do dume cur dá raogal caiteam leat amuis i mbéal an uairir . . .

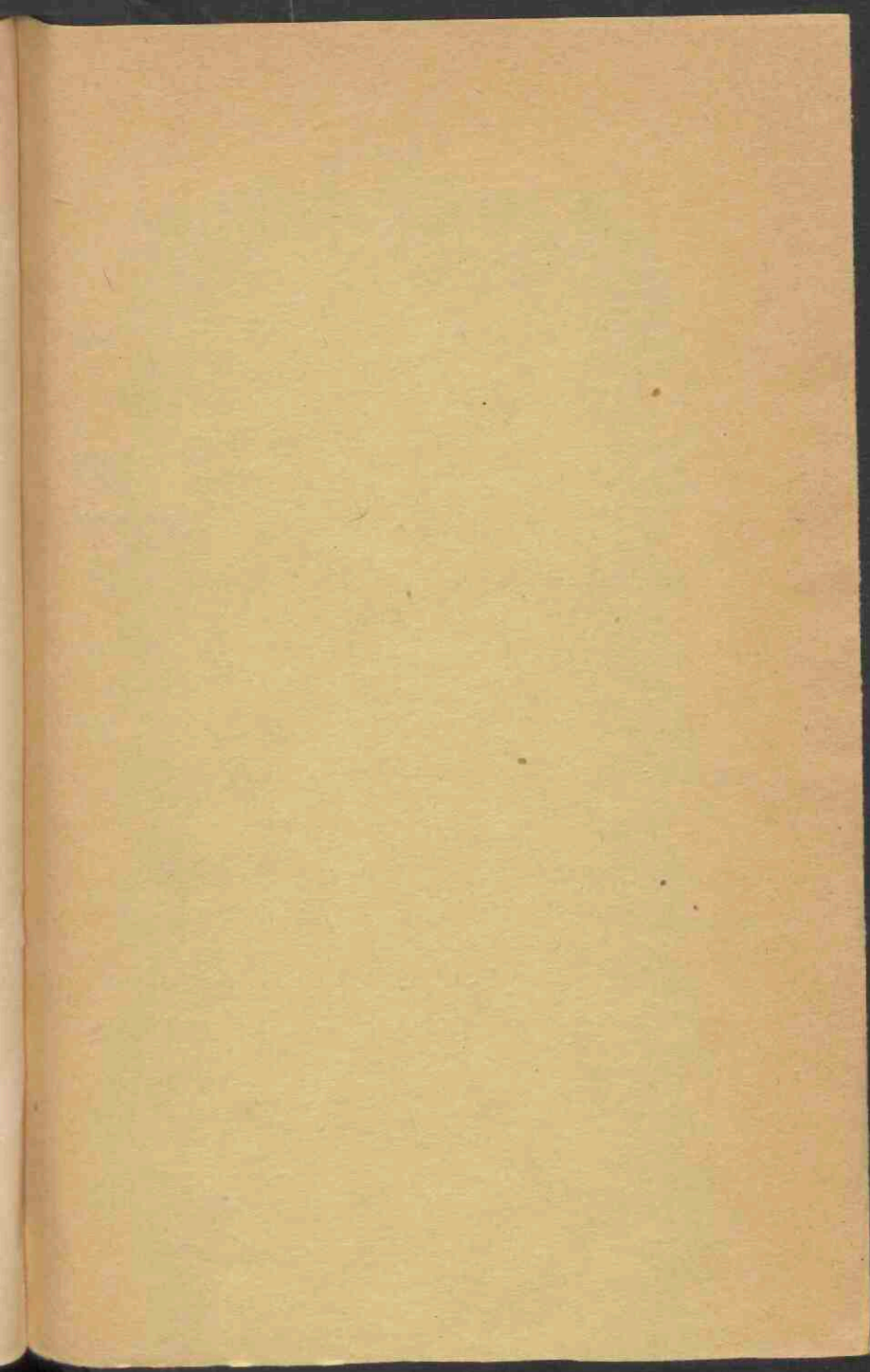
A éanna uairle bóirí na Danban rágam rlan agus go ceann rcaam bis go nglanaró na rpeirre, go n-imteéaró an rgeirre ráirreacá seo, go rtaaró an raímaró burde bpoallac, go mberó ré 'n-a raímaró ráim ruairneacá agus go deó aríir i néirinn.

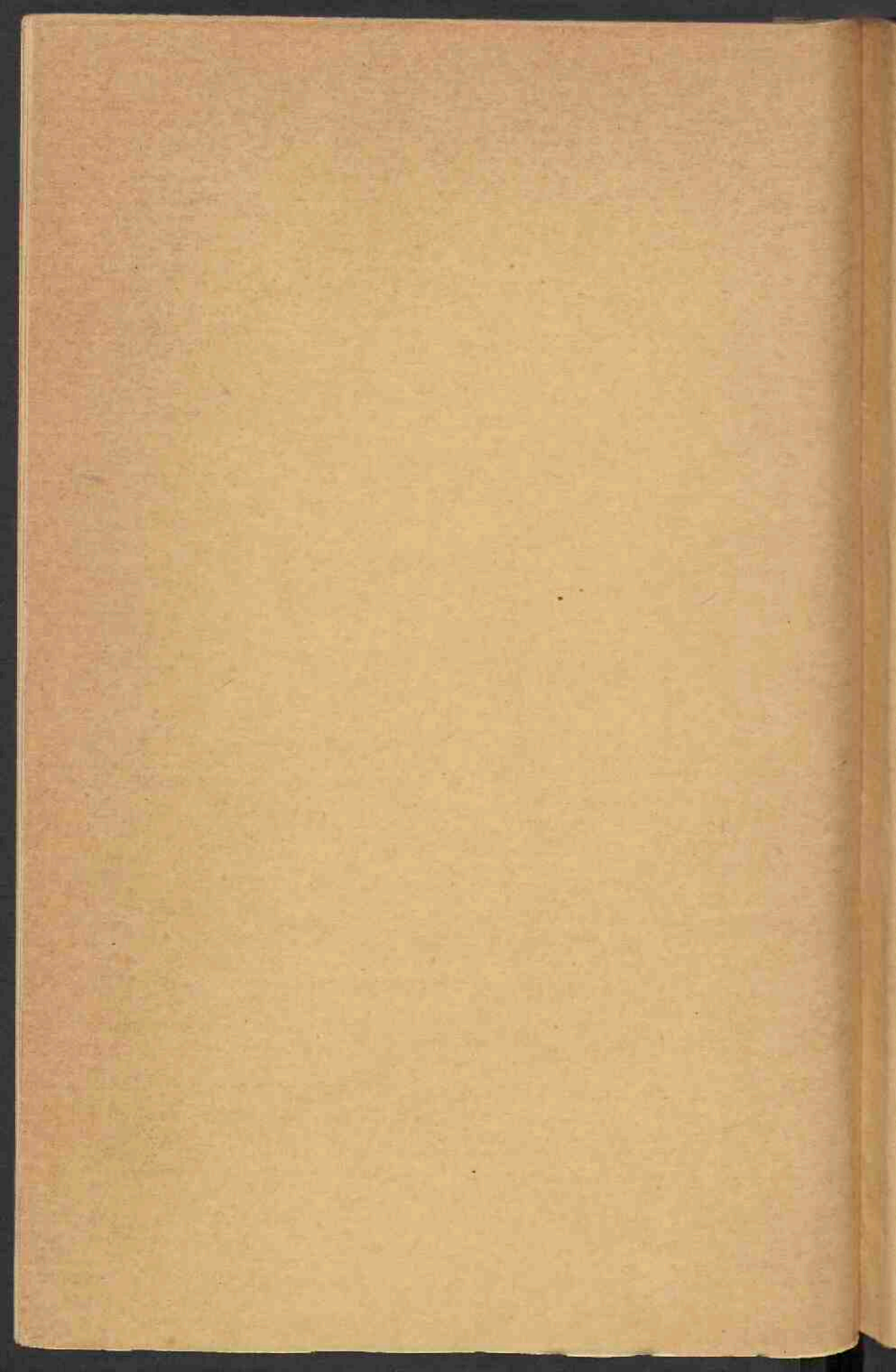
Stán agaid a cháirde!

0.5857

VAN

L

87.R

*1